Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 270 (7. 359) • 1990 йил 27 ноябрь, сешанба. Баҳоси 3 тийин

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида

● Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси шу йил 26 ноябрь куни қарор қабул қилди. Ушбу қарорда ССЖИ Вазирлар Кенгашининг «Халқ истеъмоли молларининг айрим турларига шартномавий чакана нархларни қўлланишга ўтиш тўғрисида»ги 1990 йил 12 ноябрдаги 1134-сон қарорига мувофиқ жумҳурият ҳудудида истеъмол молларини шартномавий (эркин) нархларда сотиш тартиби белгилаб берилади.

Истеъмол бозорини барқарорлаштириш, пинҳоний иқтисодиётга ва чайқовчиликка қарши курашни кучайтириш мақсадида Иттифоқ ҳукумати зеб-зийнат буюмларининг, мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган юқори сифатли, ғоят замонавий молларнинг шартномавий (эркин) нархларини жорий этди. Заргарлик буюмлари, катта ёшдаги кишилар учун табиий мўйнадан тайёрланган буюмлар, биринчи ва олий сифат категориясидаги радиоаппаратлар, тўртинчи ва кейинги туркум рангли телевизорлари, биллур ва чиннидан тайёрланган юқори сифатли буюмлар, мебеллар, гиламлар ва гилам поёндозлар, енгил автомобилларнинг эҳтиёт қисмлари, мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган тансиқ озиқ-овқат ва шу сингари маҳсулотлар шулар жумласига киритилди.

1990-1991 йилларда шартномавий (эркин) нархларни шакллантиришнинг белгиланган тартиби маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар билан савдо ташкилотлари ўртасидаги ўзаро муносабатларни сифат жиҳатдан янги асосга қуриш имконини беради ва уларнинг халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришдан манфаатдорлигини оширади.

Шу билан бирга Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси мазкур Иттифоқ қарорида жумҳуриятнинг иқтисодий ва демографик хусусиятлари, миллий анъаналари ва аҳолининг талаб хусусияти, умуман жумҳуриятдаги ижтимоий вазият назарда тутилмаган, шунингдек у «Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг Асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши қарорининг бир қанча қоидаларига зиддир, деб ҳисоблайди. Бу эса қарорни Ўзбекистон ССЖда рўёбга чиқаришга ўз ёндашувларимизни ишлаб чиқиш заруратини белгилаб берди.

Биринчи марта никоҳдан ўтадиган ёш келин-куёвларга моллар сотишнинг имтиёзли тартибини белгилаш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ватанимизда ишлаб чиқарилган бир туркум мебель, гилам ёки гилам поёндоз уларга 800 сўмгача арзонлаштириб сотилади. Бу эса умуман жумҳуриятда ана шу мақсадлар учун йилига салкам 120 миллион сўм товон тўлашни талаб этади.

Ана шу харажатларни қоплаш, шунингдек жумҳуриятда қабул қилинаётган бошқа ижтимоий дастурлар учун молиявий имкониятларга эга бўлиш мақсадида чет элларда ишлаб чиқарилган камёб ва ғоят замонавий молларни тегишли нархларда сотадиган тижорат дўконларини ташкил этиш кўзда тутилади. Тижорат савдосидан тушадиган барча даромадлар юқорида айтиб ўтилган мақсадлар учун сарфланади.

Ўзбекистон ССЖ Савдо вазирлигига, Ўзбекбирлашувга келин-куёвларни Ватанимизда ишлаб чиқарилган гиламлар, гилам поёндозлар, мебель билан таъминлаш юзасидан аниқ тадбирлар кўриш вазифаси топширилди. Бунинг учун уларга ана шу молларни жумҳурият ҳудудида қайта тақсимлаш ҳуқуқи берилди. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган гиламлар ва гилам поёндозлар, мебель, чит, духоба, атлас ва тўй тантаналарини ўтказиш ҳамда оила қуриш учун зарур бўлган бошқа молларнинг бозор фондлари биринчи галда келин-куёвлар учун мўлжалланган ихтисослаштирилган бўлимлар ва магазинларга ажратилади.

Енгил ва маҳаллий саноат вазирликларига, Тошкентдаги «Ўзбекмебель» ишлаб чиқариш бирлашмасига савдо ташкилотларининг талабномаларига кўра келин-куёвлар учун арзон гиламлар ва гилам поёндозлар, махсус мебель туркумлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш, Тошкентдаги заргарлик заводига эса қимматли металл турли даражада қўшиб тайёрланган никоҳ узуклари ишлаб чиқаришни кўпайтириш топшириғи берилди. Ўзбекистон ССЖ вазирликлари, идоралари, давлат концернларига, жумҳуриятда жойлашган корхоналар ва ташкилотларга шартномавий нархларни жорий этишдан олинган қўшимча фойдани асосан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кенгайтиришга сарфлаш тавсия этилди.

Бозорни истеъмол моллари билан мўл-кўл таъминлаш учун савдо ташкилотлари барча бўғинлари манфаатлари ва масъулияти бирлигини таъминлаш мақсадида мавжуд чакана ва улгуржи савдо корхоналари базасида улгуржи-чакана савдо бирлашмалари ташкил этиш кўзда тутилган. 1991 йилдан бошлаб жумҳуриятга ажратиладиган молларнинг бозор фондлари савдо ташкилотлари ўртасида марказлаштирилган тартибда тақсимланади. Яқин вақтлар ичида чакана савдо тармоғи, умумий овқатланиш корхоналарини ижарага топширишни туғаллашга, тармоқда мол-мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш жараёнини кучайтиришга қарор қилинди. Бу эса савдо ходимларининг моддий манфаатдорлигини ошириш, тижорат фаолияти пировард натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш имконини беради.

Ушбу қарорни амалга ошириш масъулияти Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари — халқ истеъмоли моллари, савдо ва маиший хизмат комплексининг раҳбари Ў. Қ. Исмоилов зиммасига юкланди.

● Наргиза Холжонова «Малика» ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилади. У 20-тўқув цехи аъзолари ичида ўзининг унумли меҳнати билан обрў-эътибор қозонган. Комсомол аъзоси Наргиза ҳалол меҳнати билан ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир.

СУРАТДА: Наргиза Холжонова.

● Юнусобод даҳасида қад кўтараётган бири-биридан шинам уйларни 3-уйсозлик комбинатининг 2-қурилиш конвейерлар бошқармаси қурувчилари бунёд этишмоқда. Бошқарманинг моҳир пайвандчиси комсомол аъзоси Жўра Абдурашидов ҳам бу ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда.

СУРАТДА: (пастда) Жўра Абдурашидов.

И. Шербек ва Ҳ. Солиҳов суратлари.

Эртага — Ўзбекистон комсомолининг XXIV съезди очилади

Долзарб мавзуда суҳбат

БИРДАН БИР ЧОРА — УЮШМАМИЗНИ ЯХШИЛАШ

● 81 та ўринга 170 даъвогар — жумҳурият комсомолининг съездига Тошкентдан делегатлар кўрсатиш шу тариқа ўтказилди.

● Ўзбекистон Коммунистик ёшлар уюшмаси яшаш ҳуқуқига эга — Тошкент делегацияси шундай фикрга келди.

● Диндор комсомол дейсизми? Ўзбекистон ЛКЁИнинг янги Низоми буни истисно этмайди.

● Комсомолда жамоа аъзолиги. Бу нима?

● Ҳар уч ойда шаҳар комсомол ташкилоти сафларидан комсомолларнинг 5—6 фоизи чиқиб кетмоқда. Бу нимага олиб келади.

● 700.000 сўм пул — шаҳар комсомоллари Тошкентда ёшларга ижтимоий хизматни ривожлантириш учун шунча маблағ ажратдилар.

● Ёшлар давлат сиёсати тўғрисидаги Қонун лойиҳасини жумҳурият раҳбарлари муҳокамасига қўяйлик.

28 октябрь куни Ўзбекистон комсомолининг XXIV съезди ўз ишини бошлайди. Мухбиримиз анжуман арафасида съезд делегати, Тошкент шаҳар комсомол қўмитасининг биринчи котиби Жавоҳарлал Ҳакимов билан суҳбатлашди.

— Жавоҳарлал, менинг билишимча, жумҳуриятимиз комсомолининг бу съездига делегатлар кўрсатиш аввалги йиллардагига ўхшамайди...

— Ҳа. Съезд делегатларини сайлаш анча демократик йўлдан борди. Илгари делегатлар жумҳурият ЛКЁИ Марказий Қўмитаси тасдиқлаган вакиллик нормасига мувофиқ вилоят комсомол конференцияларида сайланарди. Бу гал эса ноҳия комсомолига, — яъни уюшма фаолиятидаги асосий таянч бўғинига делегатларни узил-кесил сайлаш ҳуқуқи берилди. Делегатларни бошланғич комсомол ташкилотларида кўрсатиш мажбурий бўлди. Ўзбекистон комсомоли Марказий Қўмитасининг Пленуми 4 минг комсомолдан бир делегат сайлашни таклиф этди. Бироқ, пленумда муҳокама жараёнида вакиллик нормасини кўпайтиришга қарор қилинди. Ҳар 3 минг комсомолдан бир делегат сайланадиган бўлди. Шундай қилиб, съезд ишида Тошкент шаҳридан 81 делегат қатнашади. Бунинг яна бир ўзига хос томони бор — комсомол фаолиятида тўғридан-тўғри делегат сайлаш ҳуқуқи биринчи марта 3 минг нафар ва ундан кўпроқ аъзоси бўлган бошланғич ташкилотларга берилди. 20 та бошланғич ташкилот бундай ҳуқуқдан фойдаланди.

Шаҳар комсомол Қўмитаси қилган таҳлил 81 ўринга 170 нафардан кўпроқ киши даъвогар бўлганини кўрсатди. Яъни, делегатлар муқобиллилик асосида кўрсатилди.

Тошкентлик делегатлар сайланиши биланоқ, Тошкент вилояти делегатлари билан бирлашиб, съездда тутадиган ўз йўлларини, мазкур комсомол анжуманидаги иш тактикасини ишлаб чиқишга киришдилар.

— Тошкент делегацияси қаттиқ туриб ҳимоя қиладиган йўл қандай бўлади?

— Комсомол ниҳоятда мушкул вазиятга тушиб қолганига қарамай, ўз йўли, ёшларнинг манфаатларини ҳимоя қилишда ўз иш услублари ва шаклларига эга бўлган ташкилотга айланиши мумкин, деб ҳисоблаймиз. Бу уюшмамизни янгилаш натижасида қўлга киритиладиган асосий якун бўлади. У соф маъмурий ва тарбиявий вазифаларни зиммасига олган ташкилотдан эндиликда, камида, комсомолга берилган сиёсий ҳуқуқлар, қонун чиқариш ташаббуси ҳуқуқи воситасида ёшлар ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган, ёшлар билан ишлашда ўз қарорларини қабул қилиб, уни рўёбга чиқариш ҳуқуқига эга бўлган ташкилотга айланиши учун ҳаракат қилаяпмиз.

Жумҳурият комсомоли съездига тайёрланган ҳужжатларда уюшмамизнинг мафкуравий ҳаракат дастури анча кенгайтирилган. Биз давр синовига тоб беролмаган кўпгина ақидалардан воз кечамиз. Айни вақтда коммунистик таълимотдаги чинакам, маънавий қадриятларни ҳимоя қилишга ўтамиз. Бу — яхшилик, адолат, инсонпарварлик, одамлар тенг ҳуқуқлилиги, ўз фуқароларига муносиб яшаш учун шарт-шароитларни таъминлай оладиган жамиятни қуриш сингари эзгу ниятлардир.

— Ташкилотнинг «номи» ўзгарадими?

— Делегациямиз аввалги — Ленинчи Коммунистик Ёшлар уюшмаси номини қолдириш тарафдоридир. Масалан, биз уюшма номидаги «ленинчи» сўзи қандай маъно билдиришини аниқлаб олдик. Бу ёшлар ҳаракатининг инсонпарвар анъаналари ва қадриятларига садоқатдир. Ленин ана шу ҳаракатнинг раҳбарларидан бўлган эди. Бу дунёни илмий тушунишнинг ленинча услубини ўзлаштиришга интилишдир.

«Коммунистик» номи уюшмамизда коммунист бўлмаган ёшлар бирлашиши мумкин эмас, деган маънони билдирмайди.

— Унда ташкилотнинг «коммунистик» эканлигини нимада деб биласиз?

— Ёшларнинг баҳамжиҳатлиги, уларнинг ташаббуси ва ижодиётида, бошқа барча фуқаролик бирлашмалари ва ташкилотлари билан тенг ҳуқуқлиликда, ўртоқларча ўзаро ёрдамда, инсонпарварлик эзгу мақсадларига садоқатда деб биламиз.

— Сиз делегациянгизнинг тутган йўли ҳақида гапираяпсиз, яъни 81 делегат номидан сўзлаяпсиз. Кўп масалалар юзасидан ўзининг қандайдир нуқтаи назарлари юзага келган шунча одам билан қандай қилиб ягона йўлни танладингиз? Фикримни тўғри тушунтира олдимми?

— Мен барча делегатлар ҳамма масалалар юзасидан ягона йўлни тутаяптилар, деб айтолмайман, лекин, энг муҳими, менинг назаримда съездолди учрашувлари, мунозаралар чоғида эришган натижаларимиздадир. Бу Ўзбекистон Коммунистик ёшлар уюшмаси, албатта янгиланиб, ўз вазифаларини ўзгартирганидан сўнг яшаш ҳуқуқига эгалигини тушунганимиздадир. Делегатларимиз орасида, масалан, ёшлар партиясини тузиш тарафдорлари ҳам бор, лекин уларнинг ўзлари, очиғини айтсам, буни нима эканлигини яхши тасаввур этолмайдилар.

Комсомолнинг диндорларга муносабати тўғрисидаги масала катта мунозарага сабаб бўлди. Кўпчилик динга қарши курашни БЛКЁИ ва КПСС билан асосли тарзда боғлаётгани сир эмас, масалан, диндорлар бу ташкилотларга аъзо бўлиши мумкин эмас, деб ҳисобланарди.

— Сиз буни англашилмовчилик деб айтмоқчисиз, шундайми?

— Албатта. Виждон эркинлиги — маънавий тушунча. Бирорта ташкилот инсоннинг ички дунёси қандай бўлиши кераклигини айтиб беришга ҳаққи йўқ. Тошкент делегацияси мунозара жараёнида Низом лойиҳасига қуйидаги таклифни киритиш тўғрисида якдил фикрга келди: ёшларнинг уюшмага аъзолиги уларнинг динга бўлган муносабатларига боғлиқ эмас. Айтганча бу қоидани Ўзбекистон комсомоли Марказий Қўмитасининг пленуми ҳам қўллаб-қувватлади.

— Съездда қабул қилинадиган ҳужжатларга яна қандай янги қоидалар ва бандлар кирган?

— Комсомолда биринчи марта «Жамоа аъзолиги» деган тушунча пайдо бўлмоқда. Масалан, умуман комсомолнинг дастурий мақсадларини қўллаб-қувватлайдиган, бироқ уларни рўёбга чиқаришнинг бошқа бирор йўлини кўраётган ёшларнинг қандайдир гуруҳи уюшмага жамоа сифатида аъзо бўлиб кириши мумкин. Бинобарин уларнинг ўз Низоми, ўз иш услублари ҳам бўлиши керак. Комсомолни ташкилий жиҳатдан қуриш, бошланғич ташкилотларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш, Марказий Қўмита, назорат комиссиялари ва бошқа идораларнинг вазифаларини ўзгартиш юзасидан ҳам бир қанча таклифлар бор.

— Жавоҳарлал, Сиз комсомолда ғоят мушкул аҳвол юзага келганлиги тўғрисида гапирдингиз. БЛКЁИнинг шу йил апрель ойида бўлиб ўтган XXI съездидан кейин вазият ўзгардими?

— Менимча ўзгарди. Лекин, афсуски, ёмон томонга ўзгарди. Кўпгина комсомоллар съезд ишончимизни оқламади, деб ҳисоблашаяпти. Айтганча, 1991 йилнинг баҳор фаслида БЛКЁИнинг XXII съездини ўтказиш режалаштирилмоқда.

(Давоми 2-бетда).

Менга сўз беринг

КЎП НАРСА КУТМОҚДАМИЗ

КОМСОМОЛЛАР анжуманига илк маротаба делегат бўлишим. Очиғи, менга билдирилган бу юксак ишончдан ҳаяжондаман. Ҳозир биз корхонамиз ёшлари билан бўлажак съезддан жуда кўп нарса кутмоқдамиз. Мен айниқса, шу анжуманда комсомол-ёшлар ҳаётидаги ҳал қилиниши зарур бўлган муаммолар қаторида сафимизда биз билан бақамти ишлаб, меҳнат завқини сура олмаётган, болалигиданоқ бир умр тўшакка михланиб қолган ногирон тенгдошларимиз, майиб-мажруҳ бўлиб қолган ёшлар ҳақида ҳам бироз ғамхўрлик кўрсатилишини, ҳеч бўлмаса уларнинг оладиган нафақа пуллари кўпайтирилишини умид қилиб, шу муаммолар ҳал этилишини истардим.

Шунингдек, съездда комсомол сафининг покланиши тўғрисидаги муаммо ҳам кўтарилиши зарур деб ўйлайман. Сабаби, ҳозирда сафимизда комсомол номига муносиб бўлмаган ёшлар ҳам йўқ эмас. Шу билан бирга комсомол сафига ноилож аъзо бўлган ва аъзолик бадалини тўлаш ҳам малол келаётган ёшлар ҳам бор. Менимча, эндиликда комсомол сафига фақат унга лойиқ, софдил, ҳаққоний ва виждонан ишлайдиган ёшларни аъзо қилиш вақти аллақачон етди.

Ҳозирда ўзим ишлаётган Тошкент нон маҳсулотлари савдоси идорасида ҳам бу ишни бошлаб юборганмиз. Албатта, сафимизни тарк этаётганлар ҳам йўқ эмас. Бироқ, ўз ишига, ўз эътиқодига содиқ ёшларимиз ҳам беҳисоб. Буни ўн йиллик меҳнат фаолиятим мобайнида жуда кўп марта кўрганман. Ишончим комилки, комсомол сафи соф бўлган тақдирда кўзлаган марраға эришишимиз, ёшларнинг ҳар бир жабҳада фаоллигини оширишимиз мумкин бўлади.

Фарҳод АБДУРАҲМОНОВ,
Тошкент нон маҳсулотлари савдоси идораси иқтисодчиси.

БАДАЛЛАР ҲИСОБИДАН БЎЛСИН

«ОРЗУ» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаётганимга 10 йил бўлди. Бу ерга ишга келганимда ёшгина қизча эдим, шу ерда улғайдим, ўсдим. Бирлашмада ишлаб туриб тўқимачилик ва енгил саноат илмгоҳининг чарм буюмлар технологияси куллиётига ўқишга кирдим. Бу йил эса уни тугатаяпман.

1983 йили бирлашма коммунистлари менга юксак ишонч билдиришиб, ўз сафларига қабул қилишди. Корхона комсомол-ёшларига етакчи бўлиб сайланганимга ҳам беш йил бўлди.

Маълумки, бирлашмамиз ишчиларининг асосий кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Комсомол-ёшлар билан тез-тез кўрик-танловлар, қизиқарли тадбирлар ўтказиш одат тусини олган. Ёшларнинг маданий ҳордиқ чиқариши учун яқинда бирлашма ҳудудида «Орзу» хиёбони ташкил этдик, худди шундай «Орзу» деб номланган Хумсондаги дам олиш зонамиз ҳам ёзда корхона ёшлари хизматида бўлади.

Бирлашмамиз ёшлари «Қувноқлар ва зукколар» телевизион танловида ҳам фаол иштирок этишиб, уч марта ғолибликни қўлга киритишди. Лекин, танлов шартига кўра ғолибларни ЎзЛКЁИ томонидан чет элга бепул йўлланма билан мукофотлаш иши икки йилдирки, амалга оширилмаяпти.

Жамоамиз ёшлари менга юксак ишонч билдиришиб, ЎзЛКЁИ съездига делегат қилиб юборишаяпти. Бу ишонч зиммамга катта масъулият ҳам юклайди. Комсомоллар анжуманида иштирок этиб, сўзга чиқиш насиб этса, мен албатта комсомолга аъзолик бадали тўғрисида гапириб, кам даромадли, ночор аҳволда яшовчи оилаларнинг ёшларидан олинадиган бадалларни мумкин қадар камайтириш, имкони бўлса, комсомол ташкилотига шанбалик ва бошқа тадбирлар орқали тушган маблағлар ҳисобидан шундай оилаларга ёрдам кўрсатиш каби таклифларни ўртага қўймоқчиман. Негаки, янгича шароитга, бозор иқтисодиётига ўтгач, аҳвол янада мураккаблашиши ҳеч кимга сир эмас.

Феруза ҒУЛОМОВА,
«Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмаси комсомол қўмитаси котиби.

● Ўзбекистон комсомоли XXIV съезди очилишига бағишланган бошқа мақолаларни рўзноманинг 2-саҳифасида ўқийсиз.

ТО *Бугунги кун нафаси*

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг микробиология илмгоҳида Совет — Австрия семинари очилди.

⊙ 26 ноябрь куни Тошкентда жумҳурият Ички ишлар вазирлиги системаси ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши учинчи сессиясининг қарорлари асосида жумҳурият ички ишлар системасини қайта ташкил этиш дастури ва Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги идораларининг ҳозирги вазият талабларидан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди.

⊙ Қардош Қозоғистоннинг Сариоғоч шаҳри билан Тошкент ўртасида қатновчи автобуслар йўли қисман ўзгарди. Гап шундаки, Келес шаҳридан ўтган темир йўл магистрали автобусларнинг равон ҳаракат қилишига халал бериб келарди. Энди улар Келес шаҳрига кирмай, Халқа йўл орқали Ҳасанбой ва Қирариқ қишлоқлари бўйлаб катта трактга чиқадиган бўлди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ ССЖИ Олий Кенгаши «1990 йилнинг 15 ноябридан бир қанча халқ истеъмоли молларига шартномавий (эркин) нархлар жорий этилганлиги муносабати билан мамлакатда вужудга келган вазият тўғрисида» қарор қабул қилди.

⊙ ССЖИ Олий Кенгашининг кечаги Иттифоқ Кенгаши ва Миллатлар Кенгаши қўшма мажлисида 1991 йилги давлат режаси ва сармояси тўғрисидаги масалаларни қараб чиқиш бошланди.

⊙ Бугун Москвада РСФСЖ халқ депутатлари ўзларининг навбатдан ташқари Съездига тўпландилар.

⊙ Кеча Москвада ССЖИ ташқи ишлар вазирининг ўринбосари В. Петровский совет журналистлари билан учрашди. Учрашувдан кўзда тутилган мақсад Яқин Шарқ мамлакатлари бўйлаб қилинган ташриф якунлари ҳақида ахборот бериш.

ХОРИЖДА

⊙ ЧСФЖ президенти В. Гавел якшанба кунги анъанавий радиомулоқотда Европа мамлакатлари, АҚШ ва Канада давлатлари ва ҳукуматлари раҳбарларининг Парижда бўлиб ўтган учрашувига юксак баҳо берди.

⊙ Илгари келишиб олинган аҳдлашувга биноан ЖАРга «Экопром» консорциум делегацияси жўнаб кетди.

⊙ Токиодан 25 километр жануби-ғарбий томонда террорчилар темир йўлни портлатдилар. Ҳеч ким жабрланмади. Дастлабки маълумотларга қараганда бу террористик акт шу ердан ўтиши керак бўлган Япония императори Акихитога қарши қаратилган экан.

⊙ Япония ҳукумати Чернобиль атом электр станцияси фалокати жабрдийдаларига зудлик билан тиббий ёрдам кўрсатиш мақсадида Совет Иттифоқига 20 миллион доллар маблағ ажратишга қарор қилди.

Бугунги кун нафаси **ТО**

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

● ХХЖ Шинжонг — Уйғур мухтор районининг ҳукумат делегацияси Ўзбекистон турмуши билан танишмоқда.

Меҳмонлар Андижон ва Самарқандга сафар қилдилар. Улар мазкур шаҳарларнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, саноат корхоналарини бориб кўрдилар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан танишдилар.

ХХЖ ШУМР халқ ҳукуматининг раиси Т. Давоматнинг расмий ташрифи доирасида шу мухтор районнинг савдо-иқтисодий делегацияси ҳам жумҳуриятимизга келди. Меҳмонлар Самарқандни зиёрат қилдилар, қадимий шаҳарнинг меъморий ёдгорликлари билан танишдилар.

25 ноябрь куни делегация аъзолари Ўзбекистон ССЖ Давлат режалаштириш комитетида манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг вакиллари билан учрашдилар. Шу куни бошқа амалий учрашувлар ва музокаралар ҳам бўлиб ўтди.

Партия ташкилотларида

ТАЪСИР ДОИРАСИНИ КЕНГАЙТИРАЙЛИК

Жумҳурият Компартияси ўз негизи — бошланғич партия ташкилотларининг ҳуқуқларини кенгайтиришга, уларнинг фаоллиги ва мустақиллигини оширишга алоҳида эътибор беради. Биз партия ташкилотларининг ҳудудий-ишлаб чиқариш принципи нуқтаи назаридан тузилишини сақлаб қолинишининг қатъий тарафдоримиз. Айни вақтда жумҳурият учун истиқомат жойларда сиёсий ишларнинг алоҳида долзарблигини ҳисобга олиб, аҳоли манзилгоҳи, маҳалла ёки даҳаларда яшаётган коммунистларни фаолият кўрсатадиган кучли ҳудудий партия ташкилотларига бирлаштириш зарур, деб ҳисоблаймиз.

(Ўзбекистон Коммунистик партиясининг Ҳаракат дастуридан).

Тошкент шаҳар партия ташкилотида шу вақтгача ҳудудий партия ташкилотлари йўқ эди, дейиш мумкин эмас. Жумладан, бир неча йил муқаддам уй-жойлардан фойдаланиш участкалари ҳамда идоралари ҳузурида бошланғич партия ташкилотлари тузилган эди. Мазкур бошланғич ташкилотлар асосан пенсионер коммунистларни ва уй-жойлардан фойдаланиш бошқармалари ҳамда уй-жойлардан фойдаланиш идораларининг ходимларини ўз атрофига бирлаштирганди. Уларни тузиш ғояси яхши ният билан йўғрилган эди: бой ҳаётий ва касб-кор тажрибасига, билим, муайян ташаббус ва куч-ғайратга эга, бўш вақтлари бўлган ветеран-коммунистлар аҳоли истиқомат жойларида маълум бир ишларни олиб боришлари керак эди.

Ноҳияда бундай партия ташкилотида ишлаш учун пенсионерларнинг кучи етарли: ҳаёт тажрибаси ветеранлар ишлаган ерларда уй-жойлардан фойдаланиш идораларига ободончилик, турар жойларда тартибни сақлаш, тарбия ишларида яхши ишлаганликларини, бу ишларни кўнгилдагидек назорат этганликларини, касаллар, ёлғиз кишилар, қарияларга ғамхўрлик қилганликларини кўрсатиб турибди. «Тошкент оқшоми» саҳифаларида партия ташкилотининг иш тажрибалари ҳақида ҳикоя қилинган эди.

Бироқ таҳририят почтасида бошқа хатлар ҳам бор эди. Ветеран-коммунистлар уй-жойлардан фойдаланиш бошқармалари ва уй-жойлардан фойдаланиш идоралари ҳузуридаги партия ташкилотларининг фаолиятсизлиги тўғрисида, корхоналар ва ташкилотларнинг партия ташкилотлари рўйхатидан чиққанларидан сўнг назоратдан четда қолганликлари ҳақида ёзишарди. Бунда турар жойлардаги коммунистларнинг фаолиятларига кўпинча юзаки муносабатда бўлган ноҳия партия қўмиталарининг ҳам айби бор. Улар асосан ишлаб чиқаришга эътибор беришар, вақти-вақти билангина ҳудудий партия ташкилотларига бир назар ташлаб қўйишарди.

Мамлакат ижтимоий-сиёсий турмушида жиддий ўзгаришлар рўй берган, Компартия сиёсий буйруқбозликдан воз кечган, бошқа партиялар тузилиб, улар иложи борича кўпроқ одамларни ўз томонларига тортиш учун интилаётган бугунги кунда ҳаётнинг ўзи Коммунистик партиянинг турар жойлардаги ташкилотлари фаоллашишини ва таъсир доираси кучайишини, коммунистларнинг жойларда одамларни тўлқинлантираётган муаммоларни ҳал этишда бевосита қатнашишини талаб қилмоқда.

Шаҳар партия қўмитаси мафкура бўлими мудирининг ўринбосари Р. Ҳ. Исломов Тошкент шаҳар партия қўмитасида ўтказилган давра суҳбати қатнашчиларининг эътиборини худди ана шу нарсаларга қаратди.

Ҳудудий партия ташкилотларини тузиш тажрибаси ва улар фаолиятининг муаммолари муҳокамага қўйилганлиги тасодифий эмас. Бу масала шаҳар партия қўмитасининг ҳудудий партия ташкилотларини тузишга ва уларнинг фаолиятига бағишланган пленумига тайёргарлик доирасида шаҳар партия қўмитаси мафкура комиссиясида муҳокама қилинди, махсус социологик тадқиқот ниҳоясига етказилмоқда, коммунистларнинг фикрлари ўрганилмоқда.

Мазкур муаммоларнинг давра суҳбатида муҳокама қилиниши, унинг ташкилотчилари фикрига қараганда, ушбу муҳим мавзуга шаҳар коммунистлари эътиборини жалб этиши лозим, улар мазкур масала юзасидан ўз фикр-мулоҳазалари, таклифларини айтишлари мумкин. Бу эса шаҳар партия қўмитаси пленумига тайёргарлик кўришда ёрдам бериши шубҳасиз.

Учрашув қатнашчилари мураккаб ишнинг асосий жиҳатларига алоҳида эътибор беришди. Коммунистлар узоқ йиллар мобайнида ишлаб чиқаришдаги ўз партия ташкилотларидагина фаолият кўрсатганликлари сир эмас. КПССнинг кўпгина аъзолари ишдан уйга қайтишар экан, ўзларини гўё партиядан «чиққандек» ҳис қилишарди. Уларни теварак атрофда рўй бераётган воқеалар, қўшнилари дуч келаётган камчиликлар ва муаммолар, айни вақтда кундалик турмушда ўзлари ҳам йўлиқаётган масалалар қизиқтирмай қўйганди. Баъзи бир коммунистлар ишда жонбозлик кўрсатишар, уйда эса ана шундай фолликни унутиб қўйишарди. Бутун мамлакатимиз бошидан кечираётган аҳволнинг сабабларидан бири шунда бўлса керак. Чунки турмушдаги бугунги муаммоларнинг масалан, айниқса балоғатга етмаганлар орасида жиноятчилик кўпайишининг ўзига хос «илдизлари» бор.

Юзага келган тузилмаларни ва коммунистлар онгида пайдо бўлган ўзига хос руҳий «қолипларни» бузиб ташлаш осон эмас. Лекин Компартия ташкилотлари бундай қилмасалар, ўз таъсир доираларини кенгайтиришда муваффақиятга эришишлари қийин бўлади.

Шаҳарда ҳудудий партия ташкилотлари фаолиятининг янги шакл ва услублари изланмоқда. Бу ўринда ягона йўриқнома ва кўрсатмалар йўқ. Ноҳияларга бу ишнинг қулай шакл ва воситаларини танлашда тўла мустақиллик берилган.

Масалан, Фрунзе ноҳия Кенгаши маҳаллий ўзини-ўзи бошқарув бўлимининг мудири Т. С. Азизов шундай деди: бизнинг ноҳиямизда аввалига даҳа қўмиталарини тузишга қарор қилинди, шундан кейин аҳоли таркиби, одамлар билан ишлаш борасидаги мақсадлар ҳамда вазифаларни ўрганиб, даҳада қанча КПСС аъзоси яшаётганини, уларнинг фикрини аниқлаб олгандан кейингина ҳудудий партия ташкилотларини тузиш тўғрисидаги масала ўртага қўйиладиган бўлди.

Бундай ташкилотлар тузилган ерларда эса коммунистлар ҳеч иккиланмай амалий ишларни бажаришга, бу ерларда истиқомат қилаётган аҳоли олдидаги энг долзарб муаммоларни ҳал этишга киришмоқдалар. Масалан, «Бошлиқ» мавзесининг 22 ва 24-даҳаларида маҳалла қўмиталарининг раислари билан партия ташкилотларининг котиблари турар жойларни ободонлаштириш юзасидан шанбаликлар ўтказиш ташаббускори бўлдилар.

Ҳудудий партия ташкилотлари тузилмаган даҳаларда собиқ уй-жойлардан фойдаланиш бошқармалари ва уй-жойлардан фойдаланиш идораларининг партия ташкилотлари ўз ишларини давом эттираётганликлари ҳам муҳимдир. Чунончи, даҳаларнинг бирида коммунистлар ўз ташаббуслари билан уй-жойлар қишга қандай тайёрланганлигини текширдилар.

Фрунзе ноҳияси партия қўмитасининг котиби А. С. Сулаймонхўжаев ҳудудий партия ташкилотларини тузишга нафақат район қўмитасининг ходимлари, айни вақтда сайлаб қўйилган фаоллар, район партия қўмитаси, комиссияларининг аъзолари ҳам жалб этилганлигини таъкидлади. Улар ташкилий масалалар кўриб чиқиладиган мажлисларни ўтказишда катта ёрдам бердилар.

Айни вақтда бу мажлисларда ҳозиргача жавобсиз қолиб келаётган масалалар ҳам қўйилди: ҳудудий партия ташкилотларининг мақоми, унинг ҳуқуқи ва имкониятлари аниқланмаган, иш жойидаги эмас, балки ўзи яшаётган ердаги партия ташкилотига киришни хоҳлаган коммунистларни ҳисобга олишда ҳам аниқлик йўқ. Шу сабабли бу жиҳатларни тезроқ аниқлаб олиш зарур.

Куйбишев ноҳиясида ҳудудий партия ташкилотларини тузиш принципларини аниқлашда бошқача йўл тутдилар.

Ноҳия партия қўмитаси ташкилий бўлимининг мудири З. Ф. Файзуллаев илгари турар жойлардаги коммунистларнинг фаолиятига кам эътибор берилганлигини ошкора тан олди. Коммунистлар турли муаммоларни ҳал этиш учун ишлаб чиқаришдаги ўз партия ташкилотлари орқали ҳаракат қилишарди. Эҳтимол, ижтимоий соҳадаги камчиликларни, жиноятчиликнинг кўпайишини, миллатлараро муносабатлардаги кескинликни кўп жиҳатдан ана шу сабаблар билан изоҳлаш мумкиндир. Ҳа, одамлар жойларда турмушнинг етилган муаммоларини ҳал этишда партия ташкилотлари, коммунистлар амалда қатнашганликларини ўз кўзлари билан кўрганликлари сабабли партиянинг обрўси аҳоли кўз ўнгида тушиб кетганлигидан далолат беради.

— Пенсионерларнинг мавжуд партия ташкилотлари, — деди З. Ф. Файзуллаев, — ишда яхши самара бермаяпти. Яқинда бир партия ветерани билан жуда узоқ суҳбатлашишга тўғри келди. У 1940 йилдан бери партия аъзоси экан. Ноҳия партия қўмитасига партбилетини топшириш учун келибди. Бу ниятини ҳеч кимга керак бўлмай қолганлиги, пенсияга чиқиши ҳамоно уни унутиб юборганликлари билан изоҳлади...

Шундай қилиб, бизга ҳудудий партия ташкилотлари керак. Лекин уларда фақат пенсионерлар эмас, фаол ишлайдиган кишилар бўлиши ва ҳисобда туриши лозим. Ноҳияда шунга асосланган ҳолда округлар бўйича ҳудудий партия ташкилотлари тузилади, Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари сайлови ҳам худди шундай — округлар бўйича ўтказилган эди. Ноҳиямизда тўққизта шундай округ бор. Мазкур партия ташкилотларига шу ҳудудда яшовчи ва ишловчи коммунистлар бирлашадилар, улар халқ депутатларига сайловчиларнинг талаб-истакларини бажаришида кўп жиҳатдан ёрдам берадилар.

Чилонзор ноҳиясида ўзларининг йўл-йўриқлари бор. Бу ерда маҳаллалар ва даҳалар тарихан таркиб топган бўлиб, уларда ҳудудий партия ташкилотлари тузилади. Коммунистлар йиғилиб туришлари учун имконият бўлган мактаблар, ташкилотлар уларнинг маркази сифатида белгилаб қўйилди. Бундай партия ташкилотларида пенсионерлар ҳам, ишлаётган коммунистлар ҳам ҳисобда турадилар. Ноҳия ҳудудида яшаётган барча даражалардаги партия ходимлари, ҳатто Марказий Қўмита ходимлари, вазирликлари ва идораларнинг, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳам эътибордан четда қолмайдилар ва ишга жалб этиладилар. Чилонзор ноҳияси партия қўмитаси ташкилий бўлими йўриқчиси Т. Р. Тўхтабоевнинг фикрига қараганда, бу анчагина фойда келтириши мумкин.

Учрашув қатнашчилари Авлоний номли маҳалла партия қўмитаси котиби Н. Р. Рисқиевнинг нутқини тинглаб, кўпгина сабоқ олдилар. Н. Р. Рисқиев маҳалла партия қўмитаси кўп йиллардан бери ишлаб келаётганини айтди. Коммунистлар ўз ихтиёрлари билан бирлашганлар ва маҳалла қўмиталарида ўтказилаётган кўпгина тадбирларда ташаббускор бўлишмоқда, катта тарбиявий ишлар олиб боришмоқда, ўзларининг «Маҳалла овози» деворий рўзномаларини ҳам чиқаришмоқда.

— Партия ташкилотимиз маҳалла олдида фақат аҳоли тўғрисида ўйлаётганимизни ва шу ташвишда яшаётганимизни, оддий кишиларнинг манфаатларидан бошқа мақсадимиз йўқлигини исботлади, — деди Н. Р. Рисқиев. — Шунинг учун ҳам маҳалла аҳолиси олдида коммунистлар ҳурмат, обрў орттирдилар...

Ҳа, маҳаллаларда яшаётган коммунистлар, кўп қаватли уйлар жойлашган даҳалардагига нисбатан истиқомат жойларида анча фаол иш олиб боришмоқда. Албатта, маҳалланинг анъаналарини, ҳар бир кишининг ҳам коммунистнинг, ҳам партиясизнинг муайян вазифалари борлигини ҳам ҳисобга олиш керак. Улар хусусан аҳолини қизиқтираётган масалаларни ҳал этиш борасидаги ишларда фаоллик кўрсатишлари, бош-қош бўлишлари ғоят муҳимдир.

Собир Раҳимов ноҳия партия қўмитаси мафкура бўлими мудирининг ўринбосари Ш. Одилов яхши мисоллар келтирди. «Беруний» маҳалласида яшаётган ҳар бир коммунистнинг амалда жамоатчилик топшириғи бор. Кимдир маҳаллада яшаётган, мактабни тугатган ёшларни олий ўқув юртларига кириш учун тайёрлайди, кимдир бичиш-тикиш, ганч ўймакорлиги тўгаракларига бошчилик қилади. Хотин-қизлар кенгаши ҳам фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда ҳудудий партия ташкилоти тузилиши билан афтидан муаммолар бўлмайдиганга ўхшайди — бу ташкилот ҳозир амалда фаолият кўрсатяпти. Кўп қаватли уйлар қурилаётган ерларда, даҳаларда иш кўп бўлиши табиий.

Чилонзор ноҳияси ирригация тресті партия ташкилотининг котиби О. В. Розенберг трест партия ташкилоти ҳисобида турган пенсионерлар ҳудудий партия ташкилотларига ўтишни хоҳламаётганликларини, у ерда ҳозиргидек фаол иш олиб бориш мумкин эмас деб айтаётганликларини гапирди. Ветеранларни бунга ишонтириш қийин бўлаяпти...

Давра суҳбатида бўлган гапларнинг ҳаммаси тўғрисида батафсил тўхташнинг имкони йўқ, албатта. Асосан, ҳудудий партия ташкилотларини тузиш ва улар фаолиятининг бош йўналишлари тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Эҳтимол, ана шу сабабли, ҳал этилиши лозим бўлган бошқа муаммолар тўғрисида камроқ гапирилгандир. Ҳудудий партия ташкилотлари аҳоли ўртасида мафкуравий жабҳада фаол иш олиб боришлари кераклигига кўпроқ эътибор бериш зарур эди. Бугунги кунда мафкура ходимлари маҳаллалар ва даҳаларда камдан кам «меҳмон» бўлаётганликлари сир эмас. Масалан, кишида шубҳа туғдирадиган видеосалонлар, кабелли телевидение студиялари ўсмирлар орасида «тарбия ишларини» олиб бормоқда. Миллатлараро нифоқ уруғини сочаётганларга зарба берилмаяпти. Ҳуқуқий тарбия эса амалда йўқ.

Ёки бошқа бир йўналишни олайлик. «Маҳалла» дастурини рўёбга чиқаришда бир қанча маҳалла қўмиталари тайёрга айёрлик йўлини тутдилар, улар сиз бизга мана бу, мана бу юмушларни қилиб беришингиз керак, биз эса сизга ёрдам кўрсатишимиз шарт эмас, қабилида иш тутишмоқда. Шунинг учун ҳам тузилаётган ва тузилган ҳудудий партия ташкилотлари турмуш муаммоларини ҳал этишга, барчамизга яшашда халақит бераётган камчиликларни тузатишга аҳолини сафарбар этишлари даркор.

Дарвоқе, ҳудудий партия ташкилотлари фаолиятининг ана шу ва бошқа масалалари юзасидан ҳар бир коммунист ўз фикрини айтиши мумкин. «Тошкент оқшоми» рўзномаси ўз саҳифаларида турли фикр-мулоҳазалар, ҳамда таклифларни ёритиб боради.

С. АҲМАДЖОНОВ.

Миллий халқ ҳунармандчилиги кейинги вақтларда тобора тараққий этмоқда. Сиз суратда кўриб турган Асом ака Алиев ҳам ёшлигидан ана шу ҳунармандчиликнинг ривожига ҳисса қўшиб келаётган табаррук инсонлардан биридир. Унинг томонидан ясалган бешиклар харидорларни ҳамиша мамнун этади.

Ҳ. Солиҳов сурати.

НАВҚИРОН ЁШЛИК

Шаҳримиздаги Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикасида ўз касбининг усталари бўлган ёшлар кўплаб меҳнат қилишади. Улардан бири сиз суратда кўриб турган тикувчи-мотористка Манзура Ғозиевадир. У икки йилдан бери ўзининг камтарин меҳнати билан корхона ютуғига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Т. Каримов сурати.

БИРДАН БИР ЧОРА— УЮШМАМИЗНИ ЯХШИЛАШ

(Давоми. Боши 1-бетда).

(Қаранг, аввалги съезддан сўнг бир йил ўтгач). Лекин мен съезд ҳам аҳволни ўзгартиришига унча ишонолмайман. Чунки у фақат вазиятнинг таҳлилини беради, ташкилот ҳужжатларини ана шу таҳлилга мувофиқлаштиради. Гап шундаки, комсомолдаги вазият уюшма қандай тарихий дақиқаларни бошидан кечираётганига, у уюшмага аъзо бўлмаган ёшлар ўртасида қандай обрўга эга эканлигига, ижтимоий онгда рўй бераётган ўзгаришларни ҳисобга олаётганига боғлиқ. Ҳозирча, афсуски, комсомолда қайта қуриш суст бормоқда.

— Шундай экан, уюшмани янги аъзолар билан тўлдирмаслик, уларнинг барча аъзоларини йўқотиш мумкинку?

— Ҳа, биз БЛКЁИ аъзолари сони камайиб кетаётганидан ташвиш чекяпмиз. Лекин сиёсий ташкилот аъзолари сони жиҳатидан шу қадар катта бўлиши мумкин ҳам эмас.

Шаҳар комсомол ташкилотимиз ҳар уч ойда 5—6 фоиз қисқармоқда. Агар қандайдир ҳисоб-китоб қиладиган бўлсак, агар бундай аҳвол яна 5 йил давом этса...

— ... Унда бирорта ҳам комсомол қолмайди.

— Ҳар ҳолда бундай бўлмаса керак деб ўйлайман. Комсомолга моҳиятан уюштирилиб, тўс-тўполон билан, оммавий равишда қабул қиладиган вақтлар ўтиб кетди. Ҳозир бизнинг сафларимиз асосан уюшмадан аъзоларнинг ёши ўтиб қолганлиги сабабли ва янги кучлар кам келаётгани ҳисобидан камайиб бормоқда. Аммо БЛКЁИ аъзоларининг ўн фоизга яқини комсомол ўтказаётган сиёсат, унинг мафкуравий дастурига қўшилмаслик сабабидан чиқиб кетмоқда. Бу бизнинг дардимиз. Чунки ақлли, зийрак, ажойиб одамлар кетиб қолишмоқда. Уюшмада ана шу одамларни сақлаб қолиш бизнинг вазифамиз. Бунга эса комсомол ўзини амалий ишларда кўрсатгандагина эришиш мумкин.

— Хўш, комсомолга бу ишда ўзини кўрсатиш учун нима халақит беряпти?

— Тошкент шаҳар комсомол қўмитаси шу маънода бир жойда депсиниб турмаяпти, деб айтишим мумкин. Мен умуман комсомол бугунги кунда ёшлар муаммосини ҳал этиш билан ёмон бўлса ҳам бир қадар шуғулланаётган бирдан-бир ташкилот деб ҳисоблайман... Ҳеч бўлмаса, комсомол ҳозир ўртага қўяётган ижтимоий-иқтисодий ривожланиш лойиҳаларини олиб кўрайлик. Масалан, шаҳар комсомол қўмитаси ҳозир пойтахтда ёшларга ижтимоий хизматни ташкил этиш тўғрисида халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши номига таклифлар ишлаб чиқмоқда. Ленин ноҳиясида яқинда ижроия комитетининг ёшлар муаммоси билан шуғулланадиган бўлими пайдо бўлди. Йил охирида шаҳар комсомол қўмитасидан ижтимоий буюртма олган ёш олимлар шаҳар ёшларига ижтимоий хизмат кўрсатишни ривожлантириш борасидаги ўз лойиҳаларини шаҳар Кенгаши муҳокамасига мазкур лойиҳани рўёбга чиқариш учун қўядилар. Шаҳар комсомол қўмитаси 700.000 сўмга яқин пул ажратади. Ёшларимизнинг сиёсий ва мафкуравий қарашларидан қатъи назар уларнинг эҳтиёжларига шу қадар кўп пул берган бирорта ташкилот шаҳримизда бормикин?

— Сўнгги савол. Ўзбекистон комсомолининг бўлажак съездидан қандай умидингиз бор?

— Съезд бизга ҳаракат дастурини, янги Низомни беради, комсомолдаги вазиятни таҳлил этади, ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал қилиш йўлларини кўрсатиб беради. Айни вақтда, съезд делегатлари съезд номидан давлат ёшлар сиёсатидаги Қонун лойиҳасини жумҳурият раҳбарлари (улар съездга таклиф этилганлар) муҳокамасига тақдим этсалар керак. Ушбу қонун лойиҳаси ёшларнинг, энг аввало ўқувчилар, талабаларнинг муаммоларини ҳал этишга қаратилган. Улар жумҳуриятимиз бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида, афтидан ижтимоий жиҳатдан яхши ҳимоя қилинмасалар керак, деб ўйлайман.

Суҳбатдош **Ё. КАРИМОВА.**

«ЎСМИР» ДАСТУРИ

БУГУНГИ қайта қуриш кунларида ёшларимизнинг талаб ва эҳтиёжлари, истак ва хоҳишлари кун сайин ортиб бораётгани ҳеч кимга сир эмас. Бинобарин, ўсиб келаётган ёш авлод — ўсмир тарбияси ҳам кун сайин мураккаблашиб бораётгани ҳаммага аён. Табиийки, уззу кун ишда бўлган ота-оналарнинг ҳаммаси ҳам ўспирин ўғли ёки вояга етиб келаётган қизининг кундалик ҳаёти қандай ўтаётгани, уларнинг ташвиш ва қувончлари билан ўртоқлашишга вақт ажрата олмайди. Натижада ёш ўсмир катталар эътиборидан, аниқроғи, уларнинг назоратидан четда қолиб, кўнгли тусаган иш билан машғул бўлади. Бу бекорчиликлар охир-оқибат тартиббузарликларга, турли хил ахлоқсизликларга, ўғирлик ва гиёҳвандлик каби иллатларга ва ҳатто жиноятчиликка ҳам олиб бормаслигига ким кафолат бера олади?!.

Худди мана шуларни инобатга олган шаҳримизнинг йирик ноҳияларидан бири — Куйбишев ноҳияси яқинда яхши ташаббус бошлади. Тўғрироғи, бу ишни халқ депутатлари Куйбишев ноҳияси Кенгашининг доимий комиссияси таркибидаги халқ вакиллари амалга оширишмоқда.

Мазкур ноҳия кенгашидаги ёшлар иши, социал қонунчилик ҳамда ҳуқуқ-тартибот масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссия «Ўсмир» деб аталган янги дастур ишлаб чиқишга қарор қилди. Шу муносабат билан ҳозирда ноҳия Кенгаши аъзолари ўзаро келишган ҳолда дастур лойиҳасини ишлаб чиқишга киришишди. Лойиҳани ишлаш жараёнида комиссия аъзолари Ўзбекистон жумҳурияти Фанлар академияси қошидаги «Фан» социологик илмий-тадқиқот маркази билан ҳамкорлик алоқаси ўрнатишган. Шу марказ тавсиясига кўра, халқ депутатлари ноҳия Кенгаши раёсати аъзолари Куйбишев ноҳиясида истиқомат қилувчи ёшлар, ўсмирлар ва балоғат ёшига етмаган болалар шуғулланадиган мактабларга, ҳунар-техника билим юртларига, шунингдек ота-оналарнинг ўзларига ҳам махсус тайёрланган савол-жавоб анкеталари тарқатишди. Бу хайрли тадбирга мазкур даргоҳларнинг, шу жумладан ота-оналарнинг ҳам қандай муносабатда бўлишлари бериладжак жавобларга боғлиқ бўлади, албатта. Болалар ва ўсмирлар тарбияси борасида ота-оналарнинг қимматли таклиф-мулоҳазалари, бой ҳаётий тажрибалари қўл келади шубҳасиз. Бевосита ёшлар ва ўсмирлар тарбияси соҳасидаги ишларнинг савиясини янада кўтариш ёш ўсмирларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этишларида катта манба бўлиб хизмат қилади.

Куйбишев ноҳияси Кенгаши томонидан ўтказилаётган бу социологик тадқиқот натижаларидан жуда кўп нарсалар кутилмоқда. Яқин келажакда шаҳримизда «Ўсмир» дастури муваффақият билан амалга оширилса, ишончимиз комилки, бу дастур орқали ёшлар ва ўсмирлар, балоғат ёшига етмаган мактаб ўқувчилари тарбияси борасида йиғилиб қолган жамики муаммолар ўз ечимини топади.

Зулфия **ДУСМУҲАМЕДОВА.**

Тарбия—келажак камоли

ЭЪТИБОР КЕРАК

БИЗНИНГ ноҳиямизда яшовчиларнинг 80 фоизини маҳаллий аҳоли ташкил этади, Иттифоқ доирасида кўп болалик оилалар ноҳияси ҳисобланади.

Тарбияси оғир ёшлар эса ЖЭУларга қарашли хонадонларнинг 98 фоизини ташкил қиляпти. Жумладан, Ҳувайдо, Авангард, Тинчлик даҳалари бунга мисол бўла олади. «Марказ—12, 13, 14» да яшовчи оилалар ҳам бундай аҳволдан ҳоли эмас.

Ички ишлар бўлимимиз ходимлари ўтган йил давомида 59 та маҳалла қўмита фаоллари, турар жой фаоллари билан суҳбатлар ўтказишди. «Марказ—12, 13, 14» да ва Оқтепа мавзеси, Ибн Сино маҳалласи ва бошқа жойларда спорт майдончалари, бошқа маданий марказлар йўқ.

Шу йил Ҳамза номли театр биносида меҳнат кексалари, маориф аълочилари, мактаб директорлари, маданият ходимлари иштирокида Октябрь ноҳия партия қўмитаси ташаббуси билан балоғатга етмаганлар иши бўйича катта мажлис ўтказилди. Мажлис жумҳурият ойнаи жаҳонида олиб кўрсатилди. Жойларда, мактабларда тарбияси оғир болалар билан ишлашни кучайтириш алоҳида таъкидланди.

Оилалар иштирокида балоғатга етмаган ёшларга тўғри тарбия бериш борасида долзарб масалалар юзасидан таклифлар ўрганилмоқда. Бевосита ноҳия партия, комсомол, маҳаллалар қўмиталари, ички ишлар бўлимлари балоғат ёшига етмаган болалар билан ишлаш инспекцияси ўз иш режаларига бу борада аниқ тадбирлар киритишди.

Ноҳиямизнинг ички ишлар бўлимида тарбияси оғир ёшлардан 375 нафари ҳисобда туради. Шуни айтиш лозимки, ҳисобимиздаги тарбияси оғир ёшлар камолатига тўла эътибор беріляпти.

Демоқчиманки, комсомол ҳам ёшлар орасида турли-туман тадбирлар ўтказиб турса, бу айни муддао бўлади.

Абдурашид ШОДИЕВ,
Октябрь ноҳияси ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция майори.

КОМСОМОЛ ҚАНИ?

ҲОЗИРГИ ёшларнинг қизиққонлигини кўриб баъзан ичичимдан ачиниб кетаман. Ўн йилдан зиёд шу маҳалла қўмитасида котиб, уч йилдан буён раислик қилиб келяпман. Лекин шу даврgача маҳалла ёшларининг ҳаёти билан қизиқиб, фақат «Тошкент оқшоми»дан келишади. Бошқа рўзномаларнинг мухбирлари қадам босишмайди. Фақат сайланган депутатларнинг овоз олиш учун келганини ҳисобга олмасак, ноҳия, шаҳар комсомол ходимларини ҳалибери учратмадик.

Комсомол съезди бўлган, бундан буён ҳам бўлаверади. Муҳими кечаги Абдулла, Тожихон, Зебо, Майналардек оловқалб ёшлар орамизда кам.

Маҳалламизда 301 хонадон бор. 350 нафар комсомол-ёш яшайди. Улар учун клуб, спорт майдони, кутубхона бўлмаган жойда яна устига раҳбарларнинг хабар олмаслиги камситиш эмасми?

Биз кексаларнинг ёши ҳам бир жойга етяпти. Ёшларнинг аччиғини қўлимиздан келганича кўтараяпмиз. «Наврўз» сингари миллий тадбирларимизни ўтказишда четдан одам келгани йўқ. Умрлари узоқ бўлсин, яхши кунда ҳам, ёмон кунда ҳам Музаффар Ғофуров, Худойберди Қулахмедов, Баҳодир Тоиров сингари ёшлар елкадош. Тўрт меҳнат ва уруш ногиронимиз бор. Олти нафари Афғонистонда хизмат қилган. 28 нафар йигитимиз Совет Армияси сафига шайланяпти. Уларни кузатиш учун ким келди? Комсомол қани?

Лекин ёшлар съездида бундай маънавий қадриятларимиз ва ижтимоий масалалар ҳал этиладими, йўқми, уни съезд кўрсатади.

Иброҳим ОҚМИРЗАЕВ,
С. Раҳимов ноҳиясининг Аъзам Иброҳимов номли маҳалла қўмитасининг раиси, уруш, меҳнат ва партия кексаси.

Тил тўғрисидаги Қонун—амалда

ҲУЖЖАТЧИЛИК САБОҚЛАРИ

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА ўзбек тилига Давлат тили мақоми берилгач, она тилимизда мукаммал ҳужжатчиликни яратиш долзарб масала бўлиб қолди. Чунки иш юритишнинг асосини аслида турли хил ҳужжатлар ташкил қилади. Зотан, бирон бир корхона, муассаса ёки ташкилотнинг фаолиятини айни вақтда ҳажман ҳам, мазмун ва шаклан ҳам хилма-хил бўлган ҳужжатларсиз тасаввур этиш мумкин эмас.

«Ўзбек тилида иш юритиш (муншаот)» (Н. Маҳмудов ва бошқалар, Тошкент, 1990 йил) номли китоб ана шу заруратга жавоб сифатида нашр этилганлиги билан характерлидир.

Китобни ўқир экансиз, ҳужжатларнинг узоқ тарихга эга эканлиги ҳақида қизиқарли маълумотларга эга бўласиз. Жумладан, Бобилнинг шоҳи (милоддан аввалги 1792—1750 йиллар) Ҳаммуранинг қонунлар мажмуи, шоҳ Ур-Намунинг ундан ҳам олдин (милоддан аввалги 2112—2092 йиллар)ги қонунлари, туркий халқлар томонидан яратилган битиклардаги расмий лаҳзалар—«ҳужжатлар» деб аталадиган бу тартибот воситаларининг узоқ тарихга эга эканлигидан далолат беради.

Китоб муаллифлари X—XIX асрларда Шарқда ҳам ёрлиқ, фармон, нома, битимлар, арзнома, қарзномалар, тилхат каби тартибот воситалари кенг тарқалганлигини мамнуният билан тилга оладилар. Булар: Тўхтамишхоннинг поляк қироли Янгайлога йўллаган ёрлиғи (1393 йил), Темур Қутлуғ ёрлиғи (1397 йил), Умаршайх Мирзонинг марғилонлик Мир Сайид Аҳмадга берган ёрлиғи (1469 йил), Тошкент ҳокими Юнусхўжанинг Россия подшосига юборган ёрлиғи (1797 йил 2 июнь), Қўқон хонлигида кенг тарқалган «патта» (турлича тўловлар ҳақидаги маълумотнома) кабилардир. Мазкур ёрлиқларнинг қувончли томони шундаки, улар она тилимиз шарафини тараннум этувчи ўзига хос лисоний қолипларда, анъанавий таркибий қисмларга эга бўлган. Масалан, ёрлиқларнинг «Тўхтамиш сўзим Йағайлаға», «Темур қутлуғ сўзим», «Султон Умаршайх Баҳодир сўзим» каби бошланиши, мазмуннинг маълум қолипда давом этиши, унда сана ва жой кўрсатилиши муаллифлар учун ишончли далил ҳисобланади. Бу далиллар ўзбек (туркий) ҳужжатчилиги тарихий тажриба ва тадрижий такомил маҳсули эканлигини тасдиқлайди.

Октябрь инқилобидан кейин ҳам ҳужжатчиликка янги ижтимоий ҳодиса сифатида ёндошилди. Ҳатто «Ишларни ўзбек тилида юргизиш ҳам Ўзбекистон жумҳуриятининг инқилобий комитети ҳузурида марказий ерлаштириш ҳайъати ва маҳаллаларда музофот ерлаштириш ҳайъатлари тузилиши тўғрисида» (1924 йил 31 декабрь, 48-рақам) махсус қарор ҳам қабул қилинди. Унда барча ташкилот, муассаса, булист (волость) ва уяз (уезд) доираларида бутун ишларни ўзбек тилида юргизиш бўлмаларини ташкил қилмоқ, йўриқномалар нашр этиш, ерлик халқдан амалий ишчилар (иш юритиш бўйича) тайёрламоқ кабилар алоҳида қайд этилди, бирмунча ишлар (хусусан, иш қоғозлари тайёрлаш) амалга оширилди. Бу ишларнинг 30-йилларнинг 2-ярмига келиб деярли тўхтаб қолиши қатағон йилларнинг даҳшатли тамғаси эканлигини муаллифлар аччиқ-алам билан тилга олишади. Айтиш мумкинки, «Берилди ушбу справка фалончиевга шул ҳақдаким, ҳақиқатан ҳам бу ўртоқ шул жойда яшаб туради: кабилар «Дана настаяшая...» дан (7—8-бетлар) кўр-кўрона андоза кўчириш муҳри борлиги ҳеч кимга сир эмас. Бугина эмас: китобда таъкидланишича, 60-йилларда ўзбек ҳужжатчилигида «темир тамға босиш» қатъийлашган: Бу ССЖИ Вазирлар Кенгаши қарорида (1963 йил, 25 июль, 829-рақамли) Давлат ягона нусхалари туркумида янада мустаҳкамланди. 1984 йилларда Бутуниттифоқ ҳужжатшунослик ва архив иши илмий-тадқиқот институти «Бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлашнинг давлат ягона системаси»ни ишлаб чиқиб, ҳужжатчилигимизни боши берк кўчага тиқиб қўйди. Демак, ҳар қандай ҳужжатдаги бирламчи ва асосий унсур, бу тилдир (9-бет), деган оддий ҳақиқат рад этилди.

Шу нарса маълумки, ўзбек тилида иш юритиш атамаларининг аксарияти амалиётда русча қўлланиб келинган. Лекин муаллифлар имконият даражасида уларнинг ўзбекча муқобилини топишга эришганлар. Шунинг учун ҳам далолатнома, билдиришнома, ишончнома, маълумотнома каби 22 та ҳужжат (муншаот)нинг хилма-хил шаклларини 218-бет (12 босма табоқ)да тезлик билан илмий-амалий изоҳлашни ўзига хос фидойилик ва жасорат, деб баҳолаш лозим бўлади.

Муаллифларнинг яна бир хизмати алоҳида таҳсинга сазовор: китобда «Иш юритиш» атамаси русча «делопроизводство»дан таржима эканлиги, аслида тилимизда ёзув ишларини олиб борувчилар «мунший» деб аталганлигини таъкидлайдилар: «Демак, русчадан таржима қилинган «Иш юритиш» атамасининг муқобили сифатида «мунший» сўзига ўзакдош ва маънодош бўлган ҳамда ўтмишда боболаримиз тилида ишлатилган «Муншаот» сўзини тавсия этишимиз ҳам мумкин... Зеро, келажакда бу сўз ўз қадрини топиб, ўз ўрнида ишлатилади деган умиддамиз» (18-бет).

Муаллифлар «мунший», «Муншаот»ни далиллаш ва тилимизга ардоқлаб олишга уринар эканлар, «Ўзбек тилида ҳозиргача қўлланиб келинаётган «справка», «рапорт», «инструкция», «акт», «характеристика» каби кўплаб ҳужжатномалар учун тегишли ўзбекча муқобил сўзлар йўқмикан?!» — деган савол қўйишади ва ...изланса, тарихимизга, ноёб китобларимизга мурожаат қилинса топиш мумкинлигини исботлашади: Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билиг»ида «билмоқ» феълидан ясалган ва ёрлиқ, нома маъносидаги «билдиргулик» сўзи асосида «рапорт»ни «билдирги» деб номлашни тавсия этишади. Яна изланишлар натижасида муаллифлар «справка»га «маълумотнома», «акт»га «далолатнома», «инструкция»га «йўриқнома» тарзида гувоҳнома ёзишга эришадилар.

Эстонлар аслида маълум сабабларга кўра битта «Н» билан ёзилиб қолган «Таллин»ни аслида иккита «нн» билан ёзилишига (Таллинн) Жумҳурият Олий Кенгаши қарори асосида эришадиларки, биз юқоридаги атамаларни бемалол ўзбек тили учун ўзига хос қимматбаҳо топилма дейишга ҳақлимиз. Шунинг учун ҳам муаллифлар ушбу топилмалар ўз ўрнини топиб ва қадрланишга, «Муншаот» эса уларнинг саркори сифатида «Ҳужжатнома»ларни безаб туришига шубҳаланмасалар ҳам бўлади.

Шуни айтиш жоизки, биз китобнинг умумназарий ютуқлари ҳақида фикр юритдик. Унинг амалий қисми (200-бет) эса жумҳуриятимизда яшовчи ҳар бир фуқаро учун (миллати, тили, маълумотидан қатъий назар) дастуруламал сифатида хизмат қилади, чунки ундаги муншаот турлари хилма-хил ва улар содда, равон, тушунарли тилда ёзилган. У ҳамма учун зарур, лекин, афсуски, кам нусхада нашр этилган. Ваҳоланки, жумҳуриятда 20 миллиондаан ортиқ киши яшаб, 15 миллиони ўзбек тилида сўзлашади. Маълум бўладики, китоб зудлик билан жуда кўп нусхада сифатли қайта нашр қилиниши лозим. Қайта нашрда эса «Адрес» атамаси қайта қаралар, юбилей (шахслар, муассасалар) муносабати билан ёзиладиган «Адрес» ҳам ўз гувоҳномасига эга бўлар деган тилак билдирамиз.

Э. ШОДМОНОВ,
А. РАФИЕВ,
М. АҲМЕДОВ,
филология фанлари номзодлари.

ЭЪТИРОФ

Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган маданият ходими, ёзувчи Ёқубжон Шукуров 30 дан зиёд китобларнинг — ҳикоялар, эртаклар тўпламларининг, қисса ва романларнинг муаллифидир.

Қирғизистоннинг Уш шаҳридан бўлган чўпоннинг фарзанди ўз адабий фаолиятини урушдан кейинги оғир йилларда бошлади. Унинг дастлабки очерк ва ҳикоялари даврий нашрларнинг саҳифаларида пайдо бўлди. Бу очерк ва ҳикояларда у меҳнат қаҳрамонлари, меҳнаткаш ўзбек пахтакорлари ҳақида, ўзбек халқининг мамлакатимиз бошқа халқлари билан байналмилал дўстлиги ҳақида ёзган.

Унинг 1916 йилдан Улуғ Ватан уруши тугагунгача бўлган Ўзбекистон тарихини ўз ичига олган тарихий-саргузаштли «Қасос» роман-трилогияси кўпчилик ўқувчиларга яхши маълум.

Ёқубжон Шукуров бугунги кунда ҳам ўз адабий фаолиятини давом эттирмоқда. Унинг «Доно фикрлар оламида», «Соқов малика» тўпламларини чиқаришга ҳозирлик кўриляпти.

Жумҳуриятимиз адабий жамоатчилиги декабрь ойида унинг 75 ёшлик таваллудини нишонлашга тайёрланмоқда.

СУРАТДА: Ё. Шукуров невараси Сардор билан уйидаги боғда.

Р. Нуритдинов (ЎзТАГ) сурати.

МУКАММАЛ ЭГАЛЛАШ МАҚСАДИДА

ЎЗБЕК тили давлат тили деб қабул этилгандан буён ўтган давр ичида 2-Тошкент Давлат тиббиёт илмгоҳида муайян ишлар қилинди. Ана шу илмгоҳнинг ички касалликлар пропедевтикаси кафедрасида профессор Эркин Қосимов бошчилигида ўтган йили ўзбек тилида олиб бориладиган ишларнинг беш йиллик комплекс режаси тайёрланди ва у «Медик» рўзномасида эълон қилинди.

Ўзбек тилида жумҳуриятимизда биринчи бор «ЭКГ ҳақида маълумот» номи электрокардиографияга бағишланган методик қўлланма ёзиб, талабалар эътиборига топширилди. Русча-ўзбекча-лотинча атамалар луғати ёзиб босмадан чиқарилди. Барча кафедрадаги методик қўлланмалар ўзбек тилига ўгирилди.

Табобат соҳаси учун бу анча мушкул бўлган иш бўлишига қарамасдан маърузалар матни ўзбек тилига ўгирилди ва бу ўқув йилидан бошлаб ўзбек тилида ҳам маърузалар ўқилаяпти. «Табобат қомуси» учун кафедра ходимлари 700 дан ортиқ терминларни ўзбек тилида ёзиб бердилар. Ўзбекча-русча сўзлашгич (шифокор талабалар учун) ёзиб тугалланди.

Биринчи бор ўзбек тилида табобат соҳасида номзодлик диссертацияси ассистент Г. Маҳмудова томонидан тайёрланмоқда. Илмгоҳ талабалар илмий жамиятининг мажлисига кафедрамиз номидан тўртта талаба иккита илмий маъруза тайёрлашди ва бунда талабалардан Усмонхўжаева, Каримов юқори ўринни эгалладилар.

Рус талабалари ва ажнабий талабаларга ўзбек тилида мулоқот бўйича маслаҳатлар берилмоқда. Ўзбек тилида маъруза қилишга ҳаракат қилаётган шифокорларимиз ўзбек тили тўгаракларида қатнашмоқдалар.

Кафедрамиз мудири Э. Қосимов жумҳурият тиббий атамалар комиссиясининг ишларида ҳам фаол иштирок этмоқда. Ўзбек тилида кафедрамизда «Ички касалликлар пропедевтикаси» номли дарслик ёзиб тугалланмоқда.

Ўзбек тилига ўтганимиздан буён эрталабки 5 дақиқалик йиғилиш ва кафедранинг методик йиғилишлари ҳам давлат тилида олиб борилмоқда. Бу қилаётган ишларимизнинг ҳаммаси келажакда 2-Тошкент Давлат тиббиёти илмгоҳида давлат тилини мукаммал эгаллашда, дилимизда бор гапни тилимизга чиқаришда муҳим ўрин тутади.

М. МАҲМУДОВА,
шифокор.

ҲАМ ҚАРЗ, ҲАМ ФАРЗ

ҲУРМАТЛИ муҳарририят! Мен ҳам кўплар қатори «Тошкент оқшоми» рўзномасини қолдирмай ўқиб чиқаман. Ошкоралик туфайли жумҳуриятимизда ўзбек тилининг қонуний ҳуқуқи тан олиниб, унга давлат тили мақомининг берилганига бир йилдан ошди. Бу даврда ниҳоятда секинлик билан бўлса ҳам баъзи бир қувончли ишлар бўла бошлади. Рўзномада ҳар бир шахс ўз фикрини баён қилиш имконияти юзага келмоқда. Кейинги вақтда эълон қилинган доцент М. Миртожиевнинг «Жой тарихини англатсин» мақоласи ва жумҳурият аҳамиятидаги шахсий пенсионер Абдураҳмон Каримовнинг акс садоси менга ёқди. Шаҳар тарихини сақлаган ҳолда шаҳардаги қурилишлар ва кўчалар ҳамда майдонларни барпо қилиш ва уларга иложи борича шаҳарнинг тарихий номларини қўйиш ва абадийлаштириш мақсадга мувофиқдир. Шу ўринда отахон Абдураҳмон Каримовнинг таклифларини жуда ҳам ўринли деб биламан. Юз йиллаб, минг йиллаб тилдан тилга ўтиб келаётган тарихий номларни авайлашимизни ва келажак авлодларга етказишимизни ҳам қарз, ҳам фарз деб ҳисоблайман.

Менда ҳам битта таклиф бор. Шаҳарнинг энг машҳур шоҳкўчаларига Шарқда дунёга келиб, бутун оламга машҳур бўлган алломалар, саркардалар номларини бериш лозим. Жуда кўп йиғинларда, китобларда Тошкент Шарқнинг машъали деб эътироф этилади. Бу гап қуруқ бўлмаслиги учун шаҳримизнинг исми жисмига мос ва шарқона бўлсин.

М. ИКРОМОВ,
ТошДД доценти.

ЧАЛАСАВОДЛИК ШУНЧАЛИКМИ?

Ўзбек адабий тилининг асосчиси Мир Алишер Навоий ҳазратлари форсий бир қитъада шундай ёзган эканлар:

Котибе к-аз нуқтае бежо гаҳаш
«Хуб» шакл-э «чўб» гирад, «нек» «нанг».
Бояд ин нанг-э ҳалойиқро шэкаст
Ҳам бо чўб ангуштҳо, ҳам сар ба санг.

яъни:

Агар қайсидир котиб нуқталарни ўз-
ўрнига қўймасдан «хуб» (яхши)ни
«Чўб» (таёқ) деб, «нек» (яхши)ни
«Нанг» (уят) шаклида ёзса,
ўша котибнинг бармоқларини
чўб (таёқ) билан уриб синдириш, бошини ҳам тошга урмоқ керак.

Ҳазрат Навоий ўзбек (туркий) тилимиз равнақи, мавқеи учун қарийб ярим аср заҳмат чекдилар. Бу улуғ зотнинг яқинда муборак 550 ёшларини анжуман қилиш арафасидамиз.

Шундай табаррук сана арафасида пойтахт кўчаларидаги айрим лавҳа, пешлавҳа, жой номлари, билдиргичлар саводсизларча ёки ўта бефарқлик билан қайд этиб қўйилганлигини кўриб ранжийди, киши.

Чилонзор ноҳияси Фарҳод кўчаси ҳудудида учта қаҳвахона ёнма-ён жойлашган ва ҳар учаласининг номида имло ҳатоси мавжуд: «Навруз» кафеси; «Зухра» кафеси; «Новбахор» кафеси.

Ваҳоланки, «Наврўз», «Зуҳра», «Навбаҳор» деб ёзилиши керак. Шундай бефарқликни Ш. Руставели ва Муқимий кўчалари чорраҳасига яқин ердаги умумий овқатланиш жойларида ҳам учратиш мумкин. «Дильбар», «Бахор» кафеси; «кафетерий Баҳор» (?) Шу ўринда яна ҳақли бир савол туғилади:

Ўзбекистон ССЖнинг Давлат тили ҳақидаги Қонунининг 24-моддасида жой номлари ягона Давлат тилида ёзилади, деб кўрсатилган. Лекин нега «Россия», «Дўстлик», «Зарафшон», «Дилбар» каби қатор ресторанлар, «Товус», «Шарқ» каби ўнлаб қаҳвахона (кафе)лар номи ҳамон икки тилда?

Фарҳод кўчасидаги бир чойхонага «Ветеран» чойхонаси деб ёзиб қўйилибди. Шуни «Фахрия», «Ёшулли» ёки «Кексалар» чойхонаси деб ёзиб қўйса бўлмайдими? Жуда бўлади-да! Бунинг учун озгина ҳафсала ва тилимиз билан элимизга ҳурмат керак холос!

С. СУЛТОНОВА.

Товланадиган тош сирлари

БОҚҚАН САРИ БОҚҚИСИ КЕЛАДИ

ТАБИАТДА учрайдиган шаффоф ва тиниқ яшил рангли бебаҳо тош зумрад деб юритилади. У енгил маъдан бериллийнинг алюмо-силикатидан ташкил топган бўлади ва таркибида учрайдиган оз миқдордаги хром таъсирида яшил рангланади. Унинг кристаллари одатда олти қиррали жозибадор призма шаклида бўлади. Зумрад ўз қиммати бўйича фақат олмосдан ва гоҳо олий навли ёқутдан кейин туради.

Перу давлатининг Манте водийсида яшаган халқлар қадим-қадимдан туяқуш тухумидек келадиган зумрадларни «Зумрадлар худоси» деб, уларни фақат байрам кунлари намойиш қилганлар. Шу шодиёнага йиғилган ҳиндулар уни мароқ билан томоша қилиб сўнгра аёлларга назр-ниёз тариқасида ҳадя этганлар. Испанияликлар Перуни забт этганларидан сўнг «Зумрадлар худоси» чиққан кондан бошқа ҳамма зумрад конларини топиб, улардан ўз мақсадлари йўлида фойдаланганлар.

Плиней ҳам ўз замонасида бу минерал ҳақида шундай ёзиб қолдирган: «Киши нигоҳи учун зумрад рангидек ёқимли ва жилвагар ранг бўлмаса керак. Биз яшил ўтлоқларга ва ўрмонларга суқланиб қарасак ҳам барибир улар ва бошқа кўк (яшил) ранглар зумраднинг тиниқ яшил ранги билан тенг келолмайди. Чунки киши нигоҳи яшил зумрад рангидан қониқиб роҳат олса ҳам унга барибир тўёлмайди — боққан сари боққиси келаверади. Уларнинг ранги қуёш, шам нури ва соя да ҳам ўзгармай бир хил жилва бериб ялтирайверади».

Зумрад қазиб олинган энг кўҳна конлар Мисрда Арабистон чўлларида ёки Нил дарёси билан Қизил денгиз оралиғидаги сув айиргич — дўнгликларда жойлашгандир. Бу ердаги конлар фиръавнларнинг дастлабки авлодлари ҳукмронлик қилган даврлардаёқ топилган ва улардан зумрад қазиб олина бошланган. Фиръавнлар мақбаралардаги топилмаларда учраган зумрадлар ўша Миср конларидан олинганлиги тахмин қилинмоқда ва бизнинг асримиздан 3000 йил илгари зумрад конлари ишга туша бошлаганлигидан далолат бермоқда. Йиллар ўтиб зумрад қазиб олиш тарк этилган ва фақат 1816—1817 йилларга келиб тиллакор уста — тошлар ишқибози француз Наита яна Арабистон чўлларидаги зумрад конларини қайта очишга мушарраф бўлади. Нил дарёсидан 200 километр, Қизил денгиздан 35 километр масофада жойлашган Жебел Забаро тоғларида Наита 40 га яқин эски зумрад шахталарини топди. У ердаги бир хил шахталар 800 фут (240 метр) чуқурликка эга бўлиб, улардан бир неча зумрад доналарини йиғиб ўша вақтдаги Миср ҳукмдорига кўрсатади. Ҳукмдор буйруғига кўра Наитага бир неча ишчилар берилади ва муттасил зумрад қазиб олиш унга топширилади. Лекин жазирама қуёш ва сувсизлик зумрад қазиб олишга имкон бермади. Сўнг Наита ўз қидиришларини давом эттириб Жебел Сикет тоғларида яна 1000 га яқин ташландиқ зумрад шахталарини ва 500 хонадонлик шаҳар харобаларини кашф этади.

У конларни 1970 йилларда буюк совет минералшуносларидан А. А. Беус бориб кўради ва аниқ маълумотлар ёзади: «Маълум бўлишича Колумбияни биринчи бўлиб босиб олган саркарда Хименес Кесада 1537 йил 12 март куни бир асир олинган ҳинду қўлида биринчи бўлиб зумрадни кўриб қолади. У томонлардан бу зумрадни излаб топишга юборилган капитан Педро бора-бора Чивор ноҳиясига етади ва у ердан ўз қўмондонига бир неча зумрад доналарини келтиради. Лекин бу ҳали Колумбияда зумрад қазиб олиш деган сўз эмас эди, албатта. Ҳақиқий қазиб олиш ишлари фақат испанияликлар томонидан Колумбияда Музо зумрад кони очилгандан кейингина бошланиб кетган. Бироқ шуни қайд этиш кераккки, 400 йиллик испанлар ҳукмдорлигида зумрад конлари учун ҳиндилар ва ҳукмдорлар ўртасида бирон йил ҳам уруш тўхтаган эмас ва бу жанжал муттасил давом этган.

Шуни алоҳида уқтириб айтиш керакки, зумраднинг дунё бозорида юқори баҳоланиши капиталистик давлатларда ўғирлик, босмачиликнинг асосий сабабчисидир. Бу ҳақда профессор В. П. Петров бир воқеани эслайди: 1965 йили Қуддусда чақирилган халқаро кенгашда у Колумбиядан келган бир геолог билан учрашади ва ундан Музо конининг геологик тузилиши ҳақида сўрайди. Колумбиялик геолог жавоб бериш ўрнига, қўрққанидан қотиб қолади ва «Сиз нима деяпсиз, ўзи? Музо конига жонидан кечган геологгина бора олади ва у ердан тирик қайтмайди», — деб жавоб беради. Бундан ташқари 1973 йили ЮНЕСКО байроғи остида совет олими, профессор А. А. Беус икки полиция ходими, коннинг администратор-геологи ҳамроҳлигида Музо конига кетаётган пайтда «Ўлим ёйи»га етган жойда автоматдан ўқ отилиб полиция майорлари ўлдирилди ва геолог қаттиқ яраланади. Профессор А. А. Беусни ЮНЕСКО обрўси ўлимдан сақлаб қолади. Чунки унга отилган ўқ ва А. А. Беуснинг ўлими халқаро қаттиқ жанжалга сабаб бўлиши мумкин эди. Бу воқеадан сўнг Колумбия ҳукумати Музо зумрад кони районини ҳукумат армияси ёрдамида босиб олади ва у район зумрад конларини халқ мулкига айлантиради. Лекин ачинарли ҳолат шу йўсинда ҳам давом этаверади. Бинобарин 1982 йилда келтирилган статистика маълумотларига кўра, биргина 1979 йили Колумбия 200 миллион долларга зумрад сотган. Лекин бу миқдор Колумбия конларидан ўша йили қазиб олинган зумраднинг фақат 40 фоизини ташкил этар эди.

Навбатдаги бир нечалаб олий навли зумрад берган, 1831 йилларда очилган ва маҳсулот бера бошлаган Урал конларининг геологияси бошқаларга нисбатан афзалроқ ўрганилган. Текширишлар натижасида Урал зумрадларининг Миср зумрадларидан фарқи борлиги ҳам ўз вақтида аниқланган. Урал зумрад конлари Максимка деган йигит томонидан биринчи бўлиб топилган. У тўнка қазиётиб, слюдали патнис тош орасида зумрадни кўриб қолади ва ундан бир нечасини йиғиштириб бозорга — одамларга кўрсатиш, харидор топилса сотиш учун олиб боради. Бора-бора бу хабар Питерга бориб етади ва сўнг ҳукумат аъёнлари келиб у ерларда зумрад қазиш ишларини бошлаб юборадилар. Ўша даврларда В. И. Вернадский ва унинг сафдоши А. Е. Ферсманлар томонидан янги соҳа — геохимия фанига асос солинган эди. Бу фаннинг ютуқларидан бири шу бўлдики, турли магматик тоғ жинслари ўз таркибида ўзига хос элементлар группасини сақлар экан. А. Е. Ферсман ғояси чет элларда зумрад қидиришга дастур-амал сифатида бирдан-бир кўрсатма бўлиб хизмат қилди. Натижада Жанубий Африка, Зимбабве ва Ҳиндистонда қатор зумрад конлари очилди.

Жанубий Африкада зумрад конлари 1927 йилда Мурчисон тоғининг жанубий ён бағрида, паст дўнгликларга эга бўлган воҳада топилган. Бу районда учта — Сомерсет, Кобра ва Гравелот зумрад конлари маҳсулот бермоқда. Улардан қазиб олинаётган зумрадлар миқдори аниқ бўлмаса ҳам 1936 йили улардан 14081 карат зумрад олинганлиги маълум.

Ҳиндистонда зумрад 1944 йилларда слюда ва бериллни қазиб олишни ошириш пайтида кашф этилган. 1945 — 1947 йиллар давомида ҳар йили Ҳиндистонда 900 фунт зумрад қазиб олинган.

1971 йили минералогик жиҳатдан жуда ҳам қизиқарли зумрад Украинада кашф этилди. Лекин унинг саноат аҳамиятига эга бўлган запаслари ҳанузгача қадар топилгани йўқ.

Шундай қилиб зумрад деганда, унга фақат қимматбаҳо тош дебгина қарамай, балки табиатда қизиқ ва камёб учрайдиган ҳодиса деб қарашга тўғри келади.

Мажид ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари доктори, Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган геолог.

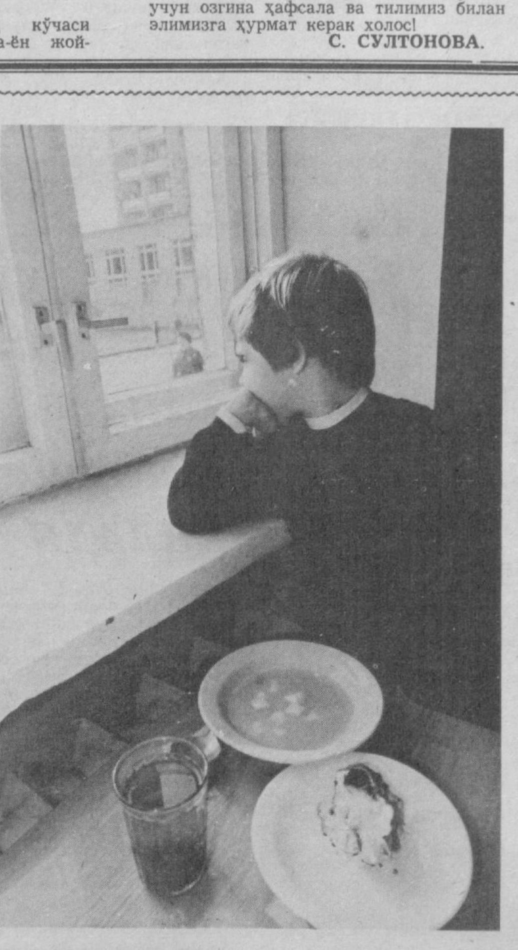

● 19 октябрь куни, сўнгги 72 йил мобайнида биринчи марта, пойтахтдаги Союзлар уйи аслзодалар билан гавжум бўлди. Барча синовларга қарамай ҳаёт қолган Россиянинг энг таниқли дворянлари кўп йиллик танаффусдан кейин шу ерда тўпланишди. Ана шу тантанали воқеа муносабати билан рус эмиграцияси вакиллари, машҳур дворянларининг авлодлари Москвага келишди.

ЮҚОРИДАГИ СУРАТДА: Россия дворянларининг етакчиси князь А. К. Голицин ва аслзода Ларионова-Каковцева.

В. Великжанин (ТАСС) сурати.

⊙ Мамлакатимизда озиқ-овқат масаласи чатоқ эканлиги ҳаммага маълум. Яқинда денгиз карами ҳам тақчил бўлиб қолади дейишяпти (уни ҳозирданоқ сотиб олиб ғамлаб қўйиш мумкин, таъми ва сифати бузилмайди).

СУРАТДА: кўнгил тусамайдиган таомга қарагинг ҳам келмайди.

О. Антонов (ТАСС) сурати.

Тошкент метрополитени ишчи ва хизматчилари орасида спортга қизиқувчи ёшлар кўп. Улар корхонанинг футбол, волейбол, стол тенниси, шахмат ва шашка секцияларида қатнашадилар.

СУРАТДА: корхона волейбол командасининг аъзолари ўз мураббийлари В. М. Лушачук билан суҳбатлашишмоқда.

Р. Альбеков сурати.

ЗЕРИКИШГА ВАҚТ ЙЎҚ

ШУ ЙИЛ ёзда БЛКЁИ Марказий Қўмитасининг анъанага айланиб қолган «Чарм тўп» мусобақасида Иттифоқимизнинг турли бурчакларидан 24 команда иштирок этди. Ушбу мусобақаларда Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Олимпия — 75» болалар спорт клубининг командаси фахрли ўринлардан бирини эгаллади.

Командани жамоатчи тренер Шокир Шоқосимов бошқаради. Бир-икки оғиз сўз Шокир ака тўғрисида. У шу бирлашмада бир неча йиллардан бери муҳандис-технолог бўлиб меҳнат қилиш билан бирга ишдан қўли бўшади дегунча, болалар ҳузурига отланади.

— Болалар билан ишлаш завқли, — дейди у бизга. — Бир вақтлари ўзим ҳам футболчи эдим. Ўзбекистон ёшлар терма командасида ўйнаб юрган кезларимда рақиблар ўйинчиси билан тўқнашувда қаттиқ жароҳатландим. Лекин ўрганган кўнгил ўртанса қўймас, деганларидек коптокни кўрсам таъсирланиб кетаман. Бутун ҳаётим давомида ўрганган тажрибаларимни болаларга бахшида этишга бел боғладим.

Ҳа, Шокир акани уста мураббий десак асло янглишмаймиз. У болаларни нафақат копток тепишга, балки бир-бирига яхши муомалада бўлишга, ўзини ва ўзгаларни ҳурмат қилишга, меҳнатни севишга ҳам ўргатиб келмоқда. Бундан бир неча йиллар олдин ҳозирги «Олимпия» ўйингоҳи қаровсиз ётган бўм-бўш ердан иборат эди. Ҳозир шу ерни у маҳалла болалари ёрдамида ўйингоҳга айлантирди, дейишса кўпчилик ишонмайди. Ҳақиқатан ҳам болалар саратон иссиғида ҳам, ёмғирли, изғирин кунларда ҳам меҳнатдан бўйин товлашмади. Болалари астойдил тер тўкишларини кўриб, ота-оналар руҳланишдими, улар ҳам 6-ЖКХ идораси билан бирга фарзандларига шундоқ ўйингоҳнинг ёнида қад кўтарган ажойиб спорт залини совға қилишди.

Тренернинг чеҳрасида доимо қувонч кўрасиз. Шу кунларда унинг қувончларига қувонч уланган бўлса ажаб эмас. Тўп тепиш сирларини шу устоздан ўрганганлар бугун олий, биринчи ва иккинчи лига командаларида муваффақият билан тўп суришмоқда. Василий Постнов, Сергей Курнаев, Рифат Галиев, Олег Исахонов, Рамиз Турсунов, Павел Харин ва бошқалар ўз устозлари билан ҳар доим фахрланиб юришади.

— Болаларни спортчи қилиб тарбиялаш яхши иш. Сен тарбиялаган ўсмир ҳеч қачон жиноят содир қилишга қодир эмаслигини ўйласанг қалбинг фахрга тўлади. У ҳар доим катталарга ҳурматда, кичикларга иззатда бўлади. Бу эса нур устига аъло нурдир, — дейди жонкуяр тренер.

Болалар ва ўсмирларнинг тарбияси нақадар мураккаблиги, жумладан, фақат ота-онанинг уйда тарбия бериши етарли эмаслиги барчага маълум. 14—16 ёшдаги ўсмирнинг тарбиясини сал бўшатдингми, кейин уни тўғри йўлга солиш қийин бўлади. Шунинг учун ўсмирга бирон-бир фойдали иш қилишни ўргатиш зарур. Шоқосимов эса болаларни зериктириб қўймайди. Одатдагидек машғулотлар, меҳнат десантлари, хуллас зерикишга вақт йўқ.

Куюнчак устоз Шокир Шоқосимовнинг шогирдлари — «Олимпия — 75» ёш футболчиларини бронза медалининг соҳиби бўлганлиги билан табриклаб унга бундан кейин ҳам ташаббусни қўлдан берманг, дегимиз келади.

Г. БЕСХЛЕБОВ,
«Олимпия» клуби директори.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДУСТЛИГИ САРОЙИДА

7 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.30 ДА
8, 9 ДЕКАБРЬ СОАТ 16 ВА 19.30 ДА

«ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ»

«ҚИЗИҚЧИ — 90» КЎРИГИНИНГ ҒОЛИБИ, ЛЕНИНОБОДЛИК КУЛГИ УСТАСИ

ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ

ТОЖИКИСТОН ССЖДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ

ҚОДИРЖОН МИРАШУРОВ

(7—8 декабрда)

ХУШОВОЗ ХОНАНДА

АБДУРАУФ ОЛИМОВ

(9 декабрда)
ИЖРОСИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

5, 6 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ АРТИСТИ

Камолиддин РАҲИМОВ

КОНЦЕРТИ

Программани ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Ўзбекистон ССЖ маданият Вазирлиги

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

14 ДЕКАБРЬ СОАТ 17.00 ВА 19.30 ДА

НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист
Дилмурод ИСЛОМОВ
артистлар: Моҳичеҳра **ИСЛОМОВА,** Раъно **ЗОКИРОВА,** Муҳтарам **ҚОРАТОЕВА.**
Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Патталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилади.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

30 НОЯБРЬ, 1, 2 ДЕКАБРЬ СОАТ 16 ВА 19.00 ДА
БАСТАКОР Андрей ЛИТЯГИН СТУДИЯСИ

машҳур «САРОБ» (яккахон хонандаси — Татьяна Овсеенко), **«БАХМАЛ МАВСУМ»** (яккахон хонандаси — Анатолий Ильин) **гуруҳлари иштирокида тузилган**

ЯНГИ ДАСТУРНИ НАМОЙИШ ҚИЛАДИ

Чипталар Марказий «ЮБИЛЕЙ» спорт зали кассаларида ва «УЗСПОРТКОНЦЕРТ» бирлашмасида сотилади.

Маълумотлар олиш учун телефон: 39-47-22.

Оммавий талабномалар қабул қилинмоқда.

ЖУМҲУРИЯТ ИҚТИСОДИЙ ВА ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ТАРҒИБОТ УЙИДА
ЎЗССЖ «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ
ЛЕНИНГРАД ШАҲАР МЕДИТАЦИЯ МАРКАЗИ

медитатив таъсирдаги психологик

ДАСТУРЛАРНИ ЎТКАЗАДИ.

1-машғулот 8—28 ноябрда Атрамнинг Пуна шаҳридаги (Ҳиндистон) ҳаёти видеофильми намойиши билан ўтказилади. Биринчи сеанс соат 17.00 да, иккинчи сеанс соат 20.00 да бошланади.

Биринчи гуруҳ «МЕДИТАЦИЯ — ИЧКИ ЗАВҚЛАНИШ САНЪАТИ». Гуруҳни С. Б. ФРОЛОВА, О. САМОЛЯНОВЛАР **олиб борадилар** (медитация ва мусиқа, баданни уқалаш ва медитация, рассомлик санъати, секс, севги, коинот оҳанглари).

Машғулотлар — 29 ноябрдан 4 декабргача соат 8 дан 16.00 гача
ЎТКАЗИЛАДИ.

Иккинчи гуруҳ фақат кимки Тибетча томир уриши биринчи мослашувидан ўтган бўлса давом эттирилади.

Гуруҳ раҳбари — пуналик гуруҳлар раҳнамоси СВАМИ ДХИАН ДЭВИД.

7 декабрда — учрашув, биринчи танишув.

Машғулотлар 8—11 декабрда соат 8 дан 16.00 гача ЎТКАЗИЛАДИ.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, А. Қодирий кўчаси, 13-уй. Маърузачилар уйи.

Маълумотлар учун телефонлар — 44-57-44, 44-55-34, 44-62-60.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ДАВЛАТ ТАЪМИНОТИ ЖУМҲУРИЯТ ТИЖОРАТ-АХБОРОТ БИРЛАШМАСИ

1990 ЙИЛ 6—7 ДЕКАБРДА

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА

— корхоналар ўртасида маҳсулот етказиб бериш бўйича хўжалик алоқалари ўрнатиш ва шартномалар тузиш;

— фойдаланилмайдиган маҳсулот (ўрнатилмаган ускуналар) ва иккиламчи ресурсларни хўжалик муомаласига жалб қилиш бўйича

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, СОВХОЗ ВА КОЛХОЗЛАР УЧУН

ЖУМҲУРИЯТ УЛГУРЖИ-САНОАТ ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

1990 йил 7 декабрь соат 15.00 да
АҲОЛИ ВА ТАШКИЛОТЛАР УЧУН
ЕНГИЛ АВТОМАШИНАЛАР (ишлатилган), МЕБЕЛЛАР, ТЕЛЕВИЗОР, МАГНИТОФОН, ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ, ЧИННИ БУЮМЛАР ВА ТУРЛИ БОШҚА НАРСАЛАР СОТИШ БЎЙИЧА
КИМ ОШДИ САВДОСИ ЎТКАЗИЛАДИ

ЯРМАРКА КИМ ОШДИ САВДОСИ: Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 107-уй, Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг 1-павильонида ўтказилади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-11-20, 41-32-71, 41-16-60.

ҚОРХОНАЛАР ВА БОШҚА МАНФААТДОР ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

«Коммунальник» клубининг
ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ

«ОСИЁ-СЕРВИС» КОРХОНАСИ

ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ КЎРСАТАДИ:

— автомат линиялар электрон ускуналарини ишлаб чиқиш, тайёрлаш ва таъмирлаш.

Автоматиканинг чет элда ишлаб чиқарилган электрон блокларини мамлакатимизда тайёрланган блокларга алмаштиради.

Иссиқлик хўжаликлари учун тупроқ намлигини, ҳарорат тартибини, шабадалатиш ва ёруғликни кузатиб ва бошқариб борувчи ускунани тайёрлайди.

Кузатиш ва назорат-ўлчаш асбобларини ишлаб чиқиш ва тайёрлаш.

Принципиал схема бўйича босма платаларни грассировкалаш ва тайёрлаш.

Барча турдаги ЭҲМлар учун амалий дастурларни ишлаб чиқиш.

Ўйин элементлари бўлган таълимий дастурлар.

Ҳақиқий вақт дастурлари.

Буюртмачининг хоҳишига кўра дастурлар ижозатсиз аралашувлардан муҳофазаланган.

ЭҲМларни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш.

ЭҲМларни ўрнатиш ва компьютерли синфларга хизмат кўрсатиш.

Фойдаланувчиларни ҳар хил турдаги шахсий компьютерлар (1ВМ билан биргаликда ишлай оладиган ДВК, Электроника, ЕС, Искра, Правец)да ишлашга ўргатиш.

Тайёрлаш дастури қуйидаги бўлимлардан иборат:

— Умумий тузилиш ва ҳисоблаш системасининг имкониятлари билан танишув.

Мавжуд дастурий таъминот билан ишлаш.

Операция системаси муҳитида ишлаш.

Файллар билан ишлаш.

Принтер билан ишлаш.

Дастурлаш юксак савияли тиллардан бирида бўлади.

Буюртмачи компьютерда ишлаш учун қўшимча ҳужжатлар билан таъминланади.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Ўқиш — автоматлаштирилган бошқариш системалари ва ҳисоблаш техника-соҳасидаги етакчи мутахассислар томонидан олиб борилади.

Кенг маълумотлар банки воситасида корхоналарга ортиқча маҳсулотларни сотишга, танқис маҳсулотларни алмаштиришга ёрдам беради.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 75-уй (17, 24, 101-автобуслар: 4, 5, 17, 18-троллейбуслар).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-10-95, 34-15-99.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ

ДОРИЛФУНУНИНИНГ

МАДАНИЯТ САРОЙИ

СИЗНИ
ФИТОБАРГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Халқ табиби СЕРГЕЙ ИВАНОВИЧ ПОСТНИКОВ билан танишув Сизни кўпгина касалликлардан халос қилади.

СИЗГА:

Тоғайларнинг қотиб қолиши ва белангига қарши эритма;

аллергия, дерматит, экзема, псориаз, ошқозон ярасига қарши чаканда мойи;

бронхит, пневмония (ўпка яллиғланиши)га қарши пихта мойи;

организмнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда юрак-қон томир, ошқозон-ичак, асаб, бронхлар-ўпка касалликларига қарши Сибирда ўсадиган доривор гиёҳлар йиғмаси.

Қабул кунлари — душанба, чоршанба, жума кунлари соат 15 дан 18.00 гача.

Транспорт — 28, 34, 87, 100-автобуслар; 4, 8, 28-троллейбуслар: 9, 45-маршрутли таксининг «Тошкент Давлат дорилфунуни» бекати.

Телефон 46-39-55.

«ТИОН» ХАЛҚАРО ТИЖОРАТ МАРКАЗИ

ДАВОЛАШ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ

СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

ШЕРМАТОВА ЗАРИФА АБДУРАҲМОНОВНА

раҳбарлиги остида

Тоғайларнинг қотиб қолиши, белангги, нафас қисиши, сурункали бронхит, қандли диабет, ошқозон-ичак касалликлари билан оғриган беморлар сеансларга қатнашишлари мумкин.

Даволаш услубиёти қуйидагича — биомайдон, нуқтали уқалаш, гиёҳлар билан даволаш.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ҳамза ноҳияси, Охунбобоев кўчаси, 36-уй. Мусиқа уйи (26-автобуснинг «Вино заводи» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефон 32-37-62.

(Москва халқ тиббиёти марказининг экстрасенсорика мактаби).

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

0.5, 1, 2 ВА 3 ЛИТР ҲАЖМДАГИ БЎШ ШИША ИДИШЛАРНИ

Сергели ноҳияси озиқ-овқат савдо ташкилотининг шиша идишларни қабул қилувчи барча пунктлари чекланмаган миқдорда қабул қилади.

Маълумотлар олиш учун телефон: 58-99-74.

Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган шишаларгина қабул қилинади.

СЕРГЕЛИ НОҲИЯСИ ОЗИҚ-ОВҚАТ САВДО ТАШКИЛОТИ.
«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

«ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

аниқ қуйиш бўйича ишга тушириш цехига: ишлаб чиқариш цехи бошлиғининг ўринбосари, техникавий қисм бўйича цех бошлиғининг ўринбосари, механик, энергетик, ишлаб чиқариш усталари, ускуналарни таъмирловчи усталар, муҳандис-технологлар, тарроҳлар; иқтисодчи, эритиладиган моделлар бўйича қолипчи, эритиладиган моделларнинг моделчилари, металларни эритувчилар, қуювчилар, металл юзасини кислота билан ўйдириб, нақш солувчилар, иссиқлик воситасида ишлов берувчилар, қуюв машиналарини созловчилар, ИСТ-0,4/0,5 эритиш печларининг пультлари, электр монтерлар, таъмирловчи-чилангарлар, авария-қайта тиклаш ишлари бўйича чилангарлар; Тошкент қуюв заводи раҳбариятининг бош муҳандиси;

чўян-қуйиш цехига: цех бошлиғи, техникавий қисм бўйича цех бошлиғининг ўринбосари, механик, энергетик.

Ҳамза кўчаси, 59-уйда жойлашган Куйбишев ноҳия аҳолини ишга жойлаштириш бўлимига мурожаат қилинсин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИ
ДОИМИЙ ИШГА
ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

юқори малакали мутахассислар: токарлар, фрезерчилар, силлиқловчилар, термистлар, босма формаларини тайёрлаш бўйича чилангарлар, матбаа ускуналарини тайёрловчи-созловчилар.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси кўчаси, 41-уй, кадрлар бўлими.

ДИҚҚАТ!

67-АТСда олиб бориладиган ишлар муносабати билан қуйидаги станция абонентларининг алоқа хизмати қийинлашади: 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68-АТС.

Ишларнинг бажарилиш муддати — 1991 йил 1 январгача.

ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ СИФАТИНИНГ ЁМОНЛАШГАНЛИГИ УЧУН УЗР СЎРАЙМИЗ.

Ҳамза ноҳия телефон тармоғи.

«ТАШАВТОМАТИКА» ЗАВОДИ ҚОШИДАГИ «ПЛАСТИК» КООПЕРАТИВИ

(Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 131-уй)

деталлар ва тугун-ҳалқаларга (токарлик, фрезерлик, тиш фрезерлаш муомалаларида ишлатиладиган)

Механикавий ишлов бериш юзасидан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

«ПЛАСТИК» кооперативи
«СОЮЗРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИГА

«радио-узатиш ва радио-қабул қилиш қурилмалари» фани бўйича машғулотларни олиб борувчи ўқитувчини ва талабалар клубининг бадиий раҳбарини (штатга)

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Октябрь ноҳия ишга жойлаштириш бўлими (У. Юсупов кўчаси, 3-уй)га мурожаат қилинсин.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
«ГРАНИТ» МАХСУС КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИ
келишилган баҳода
УВК СМ-1403-04 ни
СОТАДИ,
шунингдек ЕС-1046 ЭҲМда машина вақтини буюртмачи учун қулай вақтда
ИЖАРАГА БЕРАДИ

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 77-56-82, 77-50-94, 77-35-80.

«УЗГИПРОПЛОДООВОЩ» ИНСТИТУТИ

— 2БР-136 қоғоз қирқиш машинасини;

— 3БПК-7 исканжалаш машинаси (пресс)ни

СОТАДИ

Савдо ўз нархи бўйича амалга оширилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Лоҳутий кўчаси, 16 «а» уй. Телефонлар: 56-29-66, 54-93-30.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/XIда **Уйқудаги гўзал,** 28/XIда **Оққуш кўли,** 29/XIда **Бир актли балетлар,** 30/XIда **Раймонда.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/XIда **Жар,** 28/XIда **Нажот истаб,** 29/XIда **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома,** 30/XIда **А. Қодирийнинг ўтган кунлари.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 28/XI да **Юсуф ва Зулайҳо,** 29/XIда **Муҳаббат навоси,** 30/XIда **Паранжи сирлари.**

КИНО

27 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «СИНЬОР РОБИНЗОН» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Москва — «КАНЗАС» (18.20, 20.40).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — **«КАНЗАС»** (тоқ соатларда).

К. Ёрматов номли — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (18.30, 21.00).

Восток — «ТАНҲОЛИККА МАҲКУМ ЭТИЛГАН» (17, 20.00).

28 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «СИНЬОР РОБИНЗОН» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Москва — «КАНЗАС» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КАНЗАС» (тоқ соатларда).

К. Ёрматов номли — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «ТАНҲОЛИККА МАҲКУМ ЭТИЛГАН» (11, 14, 17, 20.00).

ТОШКЕНТ ШАҲАР РАДИОУЗЕЛИ

Корхоналар, ташкилотлар ва ширкатлардан симпозиум, кенгаш ва мажлислардаги нутқларни синхрон таржима қилишни техникавий жиҳатдан таъминлаш учун

ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Саккизтагача тилдан таржима қилинади.

Таржимонларни буюртмачи таъминлайди.

Тадбир ўтказилишидан икки ҳафта олдин аризаларни юборишингизни сўраймиз.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Академик Сулаймонова кўчаси, 31-уй, 9 «А» корпус.

Телефонлар: 33-71-01, 32-10-89.

Жумҳурият ўрта махсус мусиқа мактаб-интернати жамоаси мактабнинг собиқ директори И. Ғ. Йўлдошевага акаси

Фазлиддин Ғуломович ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140, 390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д — 2201
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.